

VPRAŠALNIK ZA KANDIDATKO ZA KOMISARKO

Iliano Ivanovo

Kandidatka za komisarko za inovacije, raziskave, kulturo,
izobraževanje in mlade

Splošna usposobljenost, zavezanost Evropi in osebna neodvisnost

1. Kateri vidiki vaših osebnih kvalifikacij in izkušenj so še posebej pomembni za prevzem funkcije komisarja in promocijo splošnega evropskega interesa, zlasti na področju, za katerega bi bili odgovorni? Kaj vas motivira? Kako boste prispevali k uveljavitvi strateškega programa Komisije? Kako nameravate uresničevati načelo enakosti spolov in v vse politike svojega resorja vključevati vidik spola?

Kako lahko Evropskemu parlamentu zagamčite svojo neodvisnost in kako bi zagotovili, da vaše pretekle, sedanje in prihodnje dejavnosti ne bodo metale sence dvoma na opravljanje vaših nalog v Komisiji?

Zelo sem počaščena, da lahko kandidiram za članico Evropske komisije, ki jo vodi predsednica Ursula von der Leyen.

Pristop Bolgarije k Evropski uniji leta 2007 je bil odločilen trenutek za mojo državo in tudi zame osebno. Ta zgodovinski korak je zame pomenil vrata k novim, skupnim evropskim priložnostim, prosti čezmejni izmenjavi in blaginji. To je bil poziv, naj prevzamem del odgovornosti, ki jo imajo državljani za prihodnost evropskih sanj. Takrat sem bila prvič izvoljena v mestni svet Sofije. V duhu in luči tega novega začetka sem se leta 2009 pridružila Evropskemu parlamentu. Moje izkušnje od takrat so še okrepile moje prepričanje, da sta zamisel in metoda evropskega povezovanja najboljša prihodnost za našo celino.

V času mojega mandata poslanke Evropskega parlamenta je bila moja glavna naloga v vlogi podpredsednice Odbora za proračunski nadzor (CONT) natančen pregled vpliva javnih politik in njihovih koristi za državljane. Od leta 2013, ko sem postala članica Evropskega računskega sodišča in bila trikrat izvoljena za dekanke senata za naložbe v kohezijo, rast in vključevanje, sem si še naprej prizadevala za uresničitev cilja povečanja dodane vrednosti, uspešnosti in učinkovitosti politik EU.

Moja globoka zavezanost evropskemu projektu in njegovim vrednotam se odraža v priporočilih, ki sem jih kot članica Računskega sodišča izdala za izboljšanje kakovosti porabe EU. Pri tem sem pridobila obsežno znanje in izkušnje na najrazličnejših pomembnih področjih oblikovanja evropskih politik: Evropske digitalne agende, programa za inovacije, industrije 4.0, krožnega gospodarstva, digitalnih spretnosti, izobraževanja in mladinske politike, kohezijske politike za regionalni razvoj in socialne politike. Na vseh teh področjih politike, pomembnih za resor, ki mi ga je dodelila predsednica Ursula von der Leyen, sem pripravila posebna poročila in preglede, v katerih sem obravnavala, kako bolje oceniti potrebe po financiranju, zagotoviti izvajanje ustreznih strategij z jasnimi cilji ter nazadnje zagotoviti ustrezno spremljanje doseženega napredka in poročanje o njem. Predstavitvam in razpravam z ustreznimi odbori Evropskega parlamenta (ITRE, CULT, REGI, EMPL, CONT) vedno pripisujem največji pomen. Te formalne stike sem izkoristila kot priložnosti za izmenjavo kritičnih ocen in opredelitev slabosti, pa tudi realističnih korakov k evropskemu ukrepanju, usmerjenemu v rezultate. To je bilo v skladu z mojo motivacijo pri vseh dosedanjih prizadevanjih, tj. zagotoviti, da vsak porabljen evro konkretno vpliva na življenje evropskih državljanov z oprijemljivimi, dokazanimi in merljivimi rezultati.

Počaščena sem, da mi je predsednica Ursula von der Leyen zaupala resor za inovacije, raziskave, kulturo, izobraževanje in mlade, saj ima strateški pomen za našo skupno prihodnost v Evropski uniji. Veseli me, da se z resorjem krepi povezava med izobraževanjem, raziskavami, inovacijami in družbenim vplivom, da se lahko izkoristijo vse možne sinergije. Če bom imenovana, bom vse svoje vodstvene izkušnje posvetila tej izjemno zahtevni nalogi. Želim biti varuhinja učinkovitih naložb na področju inovacij, raziskav, kulture, izobraževanja in mladih.

V skladu z vrednotami Unije iz člena 2 Pogodbe o Evropski uniji (PEU) bo v središču mojega mandata vključevanje načela enakosti spolov, zlasti vključevanje vidika spola v politike. Jasno je, da moramo v času izzivov brez primere bolj kot kdaj koli prej izkoristiti vse razpoložljive talente. V čast mi bo, če bom članica prve Komisije z uravnoteženo zastopanstvo spolov. Podpirala bom različne mehanizme v okviru resorja, od posebnih zahtev za javno podporo do ukrepov za prepoznavnost vzornikov. Posebno pozornost bom namenila tudi njihovi temeljiti oceni, da bi opredelili najučinkovitejše načine za konkretne spremembe v korist evropskih državljanov.

Moj mandat bi se začel v posebnem trenutku, in sicer v zadnjem letu mandata Komisije in le nekaj mesecev pred evropskimi volitvami. Zato bo zame še pomembneje zagotoviti čim bolj nemoteno sodelovanje znotraj Komisije ter z Evropskim parlamentom in drugimi institucijami.

V tem zadnjem letu sedanjega mandata Komisije sem glede na izzive brez primere, ki so posledica pandemije, ruske vojne agresije proti Ukrajini, podnebnih sprememb in povečanih geopolitičnih napetosti, odločena, da bom v celoti prispevala h krovnemu strateškemu programu Komisije v skladu s prizadevanji za zeleni in digitalni prehod ter spodbujala našo vključujočo družbo. Zato sem zavezana zagotavljanju učinkovitega izvajanja programov iz resorja in preglednosti rezultatov, tudi v podporo prihodnjim pogajanjem o proračunu.

Zavedam se, da je pri delu člana kolegija komisarjev potrebna najvišja stopnja neodvisnosti. V zadnjih desetih letih sem kot članica Računskega sodišča ohranila strogo neodvisnost. Pri svoji službi sem se ravnala izključno po evropskem splošnem interesu in delovala v skladu s Pogodbama, finančnimi pravili in postopki, ki se uporabljajo. Ohranila bom te etične standarde neodvisnosti, poklicne integritete in splošnega interesa. Delovala bom izključno v evropskem interesu, ne bom sprejemala ali zahtevala navodil od nobene vlade ali druge institucije, organa, urada ali subjekta ter bom spoštovala kodeks ravnanja članov Komisije, zlasti njegove določbe o nasprotju interesov.

Upravljanje delovnega področja in sodelovanje z Evropskim parlamentom

2. Kako bi ocenili vlogo, ki bi jo imeli kot članica kolegija komisarjev? V zvezi s čim bi morali po vašem mnenju pred Parlamentom odgovarjati za svoje ravnanje in delo svojih oddelkov ter mu o tem poročati?

Kaj ste še posebej pripravljeni obljubiti v zvezi z večjo preglednostjo, tesnejšim sodelovanjem in učinkovito nadaljnjo obravnavo stališč in zahtev Parlamenta glede zakonodajnih pobud? Ali ste v zvezi z načrtovanimi pobudami in tekočimi postopki pripravljeni Parlamentu posredovati enakovredne informacije in dokumente kot Svetu?

Zavedam se, da je tesno sodelovanje s zakonodajalcema bistveno za uspešno upravljanje resorja za inovacije, raziskave, kulturo izobraževanje in mlade. Kot nekdanji poslanka Evropskega parlamenta mi bo vedno pomemben tesen odnos s poslanci Evropskega parlamenta. Prav tako bom tesno sodelovala z drugimi člani kolegija komisarjev.

V poslanici, ki jo je name naslovila predsednica Ursula von der Leyen, sta preglednost političnega procesa in krepitev posebnega partnerstva z Evropskim parlamentom ključna stebra

izvajanja učinkovitih politik. Sta ključnega pomena za povečanje zaupanja državljanov v evropski projekt.

Če bom imenovana, bom upoštevala najvišje standarde preglednosti, da bi zagotovila, da bo vsak evro, porabljen v okviru moje pristojnosti, utemeljen. Izjemno pomembno mi je, da sem varuhinja učinkovitih naložb na področjih inovacij, raziskav, kulture, izobraževanja in mladih.

Zavezujem se, da bom v celoti odgovorna predstavnikom evropskih državljanov. Odgovorna bom za politične pobude v svojem resorju, za proračunsko izvrševanje programov s skupnimi finančnimi sredstvi v višini več kot 120 milijard EUR v sedanjem programskem obdobju ter za delovanje osebja v ustreznih generalnih direktoratih Komisije in izvajalskih agencijah.

Moja odgovornost se odraža v konkretnih zavezah. Osebo se bom udeležila vseh zadevnih plenarnih zasedanj, sej odborov in dialogov. Prav tako bom vzpostavila posebne notranje postopke med svojim prihodnjim kabinetom in službami, da se zagotovi pravočasen odgovor na vsa parlamentarna vprašanja v moji pristojnosti.

Zavedam se pomena enakega dostopa do informacij za sozakonodajalca in svojim ekipam bom dajala ustrezna navodila. Vzpostavila bom redne komunikacijske kanale s predsedniki, podpredsedniki in koordinatorji odborov Evropskega parlamenta ITRE in CULT. V skladu z že ustaljeno prakso bom na plenarnih zasedanjih sistematično predlagala srečanja s temi ključnimi sogovorniki. Poleg tega se zavezujem, da se bom po svojih najboljših močeh potrudila, da bom na zahtevo poslancev Evropskega parlamenta na voljo za srečanja. Glede na vlogo Evropskega parlamenta kot proračunskega organa bom posebno pozornost namenila stališčem odborov BUDG in CONT v zvezi z izvajanjem programa Obzorje Evropa in drugih programov v moji pristojnosti.

Pri stikih s poslanci Evropskega parlamenta bom delovala v skladu s pravnim okvirom, s katerim se krepijo odnosi med Komisijo in Evropskim parlamentom, vključno z:

- okvirnim sporazumom med Parlamentom in Komisijo iz leta 2010, s katerim se krepijo sodelovanje, izmenjava informacij in izvajanje demokratičnega nadzora nad dejavnostmi Komisije, ter
- medinstitucionalnim sporazumom o boljši pripravi zakonodaje iz leta 2016, s katerim se izboljšujeta kakovost in preglednost zakonodajnega postopka ter krepita vloga Evropskega parlamenta pri oblikovanju zakonodaje.

Prav tako se zavezujem, da bom tesno in konstruktivno sodelovala z Evropskim parlamentom v okviru člena 225 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), tudi tako, da bom med pripravo resolucij iz člena 225 PDEU dejavna in navzoča v ustreznih parlamentarnih odborih. Tu se sklicujem na zavezo predsednice Ursule von der Leyen v njenih političnih usmeritvah, da se bo na take resolucije odzvala z zakonodajnim aktom ob polnem spoštovanju načel sorazmernosti, subsidiarnosti in boljše priprave zakonodaje.

Moja dolžnost bo ne le izpolniti zahteve teh besedil, temveč tudi na vse možne načine krepiti sodelovanje z Evropskim parlamentom.

Pred evropskimi volitvami bom svojo komunikacijo posebej prilagodila, da bi evropskim državljanom zagotovila jasne in ustrezne informacije na področjih, za katera bom odgovorna.

Znotraj Komisije bo moje delo učinkovito, kot se zahteva v skladu z delovnimi metodami sedanjega kolegija, prav tako si bom pri vseh svojih dosjehih posebej prizadevala za delo prek upravnih meja, pri čemer bom sodelovala z vsemi ustreznimi člani kolegija. V razmerah sovpadajočih kriz so za reševanje izzivov potrebni racionalizirani ukrepi in široka politična podpora. Da bi kar najbolje izkoristili preostale mesece, bom proaktivno opredelila sinergije in

vzpostavila povezave med področji v moji pristojnosti ter vsemi drugimi ustreznimi politikami in službami komisarjev.

Vprašanja Odbora za industrijo, raziskave in energetiko

3. Katere glavne politične prednostne naloge nameravate izvajati v svojem resorju za raziskave in inovacije, ki je v pristojnosti odbora ITRE? Katere konkretne zakonodajne in nezakonodajne pobude, vključno s finančnimi instrumenti, načrtujete za uresničitev teh prednostnih nalog? Kakšna bi bila glavna vsebina in časovnica teh pobud? Kako boste za zakonodajne predloge v svojem portfelju konkretno uporabljali načelo „za en sprejet predpis se eden razveljavi“ in inovacijsko načelo?

Čeprav je do konca mandata ostalo le malo časa, menim, da se je treba osredotočiti na politične pobude in ukrepe, ki jih je treba izvesti, ter opredeliti, kaj bi bilo mogoče storiti bolje.

Če bom imenovana, bo moja prva prednostna naloga zaščititi vodilni položaj Evrope v svetu na področju znanosti, raziskav in inovacij, in sicer z zagotavljanjem, da se vsak evro v obstoječem proračunu uporabi najkoristneje, s tem pa tudi spodbujati večje naložbe in reforme na področju raziskav in inovacij, kjer je to potrebno, ter nadaljevati uspešno izvajanje programa Obzorje Evropa.

Svoja prizadevanja bom usmerila v to, da EU postane vodilna v novi tehnološki tekmi in poveča svojo konkurenčnost ob vse večji gospodarski konkurenci. Zato se želim opreti na vse obstoječe instrumente, da bi pridobili dodatna finančna sredstva in poiskali inovativne načine za njihovo pridobitev, kot je platforma za strateške tehnologije za Evropo, v okviru katere se bo podpiral razvoj naprednih tehnologij. Želim si nadaljevati naša prizadevanja za uresničitev evropskega zelenega dogovora in digitalnega prehoda. V tem okviru je treba nujno razviti izdelke, ki so že v zasnovi trajnostni. Kot konkreten korak bom podprla prihodnji usklajeni akcijski načrt z državami članicami v zvezi s sodobnimi materiali, ki bodo bistveni za našo zmožnost usklajevanja ukrepov in iskanja ustreznih nadomestkov. Vzpostavitev tesnejših vezi s podobno mislečimi državami je v teh zahtevnih geopolitičnih razmerah bistvenega pomena, zato je v zvezi s tem ključna njihova pridružitvev programom Unije. Nadaljevala bom prizadevanja za dokončanje tekočih pogajanj z več strateškimi mednarodnimi partnerji za EU.

Hkrati se bom ravnala po načelu, da spodbujanje sodelovanja z našimi mednarodnimi partnerji krepí tudi našo gospodarsko in tehnološko varnost. Strategija EU za mednarodno sodelovanje na področju raziskav in inovacij zagotavlja trden okvir politike za vzpostavitev pravega ravnotežja med podpiranjem odprtosti za mednarodno sodelovanje ter zagotavljanjem zaščite strateških interesov in avtonomije EU.

Še naprej bom uresničevala tudi izvajanje novega evropskega programa za inovacije, katerega cilj je postaviti Evropo v ospredje novega vala globokotehnoloških inovacij, in sicer s ciljno usmerjenimi ukrepi za financiranje podjetij v razširitveni fazi, eksperimentiranje, krepitev inovacijskih ekosistemov in premoščanje inovacijskega razkoraka, spodbujanje, privabljanje in zadrževanje talentov ter izboljšanje orodij za oblikovanje politik, ob hkratnem zagotavljanju, da nobena oseba ali regija ne bo zapostavljena.

Kljub že doseženemu napredku pri zmanjševanju razkoraka med raziskavami in inovacijami so še vedno potrebna prizadevanja za čim večji učinek doslej izvedenih ukrepov za širitev sodelovanja. Čeprav je program Obzorje Evropa konkurenčen program, mora biti skupni rezultat prizadevanj za odličnost in širitev zagotovitev, da lahko EU na svetovni ravni konkurira na najbolj vključujoč in trajnosten način. Zato si bom v preostalem času mandata prizadevala za celovitejši pristop k reševanju tega izziva.

Uresničitev evropskega raziskovalnega prostora, v katerem raziskovalci, znanstveno znanje in tehnologija prosto krožijo, je ključnega pomena. Pri tem bo moja prednostna naloga tudi izvajanje svežnja o poklicnih poteh v raziskavah. Spodbujala bom uporabo prihodnjega

priporočila Sveta o poklicnih poteh v raziskavah, o katerem Svet trenutno razpravlja, in sicer z ustanovitvijo opazovalnice za poklicne poti na področju raziskav in inovacij, razvojem nove paradigme za ocenjevanje raziskav in sprejetjem pilotnega ukrepa za mlade raziskovalce.

Druga prednostna naloga, za katero si bom prizadevala, bo krepitev znanosti in znanstvenega svetovanja za politiko na vseh ravneh oblikovanja politik s spodbujanjem kulture oblikovanja politik na podlagi dokazov ter krepitev jasnega, dostopnega in pravočasnega sporočanja znanstvenih raziskav in ugotovitev oblikovalcem politik. Skupno raziskovalno središče Komisije (JRC) in mehanizem za znanstveno svetovanje (SAM), ki spadata v okvir resorja, zagotavljata neodvisno, z dokazi podprto znanje in znanost ter podpirata pozitiven vpliv politik EU na družbo.

Načelo inovativnosti se kot del nabora orodij za boljše pravno urejanje uporablja po vsej Komisiji za zagotovitev, da se pri pripravi nove zakonodaje upoštevajo inovacije. V celoti se strinjam z njegovo uporabo, če bom imenovana in ko se bo pojavila taka potreba, pa bom zagotovila, da se bo uporabljal pri zakonodajnih predlogih v moji pristojnosti.

Za uresničitev vseh teh prednostnih nalog se bom opirala na rezultate okvirnih programov EU za raziskave in inovacije, sedanjega programa Obzorje Evropa in predhodnega programa Obzorje 2020.

Vmesna ocena programa Obzorje Evropa in naknadna ocena programa Obzorje 2020 bosta v zvezi s tem bistveni orodji, saj nam bosta omogočili, da ocenimo, kaj deluje dobro in kaj je mogoče izboljšati, ter bosta služili kot podlaga za razvoj naslednjega okvirnega programa za raziskave in inovacije. Pomembno področje, na katerem so po mojem mnenju možne izboljšave, se na primer nanaša na ukrepe za poenostavitve, sprejete za privabljanje novih podjetij ter malih in srednjih podjetij (MSP) v program Obzorje Evropa. Če je le mogoče, moramo zmanjšati upravno breme. V zvezi s tem v celoti podpiram novo načelo „za enega sprejetega se eden odpravi“, ki ga je razvila sedanja Komisija, čeprav bo večina mojih pobud v preostalem delu tega mandata nezakonodajnih predlogov.

Prizadevala si bom tudi za krepitev partnerstev za regionalne inovacije in predlagane misije novega evropskega Bauhauusa.

Zavezana sem popolnemu sodelovanju z Evropskim parlamentom, zlasti z odborom ITRE, pa tudi z državami članicami, raziskovalno skupnostjo in civilno družbo. Prizadevala si bom, da bo naše sodelovanje pristen primer tega, kako lahko s skupnimi prizadevanji na področju raziskav in inovacij dosežemo trajnostno, pravično in uspešno prihodnost.

4. Obzorje Evropa je bistven del evropskih raziskav in inovacij, saj spodbuja mobilnost raziskovalcev in sinergijo pri financiranju, da bi se lahko spopadli s svetovnimi izzivi in spodbujali inovacije. Vendar se je v prvih letih izvajanja tega programa izkazalo, da ima znatno premalo sredstev, saj 71 % znanstveno odličnih predlogov ni moglo prejeti podpore zaradi pomanjkanja denarja. Hkrati se nove pobude, ki jih predlaga Komisija, pri financiranju pogosto zanašajo na program Obzorje Evropa, kar še povečuje pritisk na njegova že tako omejena sredstva. Kako nameravate doseči, da bo program Obzorje Evropa dobil dovolj finančnih sredstev za potrebe raziskovalne skupnosti EU in bo lahko financiral večje število odličnih projektov?

Zavedam se dejstva, da Evropski parlament vedno priznava pomen podpiranja raziskav in inovacij ter zagovarja proračun okvirnega programa, in ga pozdravljam.

Dobro se zavedam, da se je lahko iz razpoložljivih proračunskih sredstev financiralo le 30 % visokokakovostnih predlogov, čeprav je to že nekoliko boljše kot pri programu Obzorje 2020 (25 %). Za financiranje vseh predloženih visokokakovostnih predlogov bi bilo potrebnih

dodatnih 34 milijard EUR. Zavedam se, da sam program, čeprav je največji program javnega financiranja raziskav in inovacij na svetu, ne more premostiti vrzeli v financiranju, ki jo opazamo že več let. Zato bom, če bom imenovana, storila vse, kar je v moji moči, da bi preučila vse možne vire financiranja, od sinergij z drugimi programi v sedanjem večletnem finančnem okviru do pridobivanja dodatnih nacionalnih ali zasebnih virov.

Prenos sredstev bi lahko bil na primer ena taka možnost za izpolnitev potreb raziskovalne skupnosti EU in financiranje večjega števila odličnih projektov. Državam članicam omogoča, da do 5 % sredstev kohezijske politike prenesejo v podporo predlogom iz programa Obzorje Evropa. Spodbuja projekte na področjih pametne specializacije držav, omogoča učinkovitejšo podporo inovacijam in ohranja upravno zmogljivost držav. Doslej sta le dve državi že predvideli uporabo te možnosti in to dobro prakso bom še naprej podpirala.

Drug primer pridobivanja finančnih sredstev je pridružitve podobno mislečih držav, s čimer se je proračun programa Obzorje Evropa še povečal, saj načeloma vse pridružene države finančno prispevajo v skladu s pravili za njihovo sodelovanje v programu. Preučimo lahko tudi možnosti za pridobivanje zasebnega financiranja s pripravo desetih novih partnerstev, ki bodo predlagana leta 2024.

Ker je vgrajena odpornost omejena, so bile v okviru pregleda večletnega finančnega okvira nedavno predlagane nove rešitve za program Obzorje Evropa, kot je platforma za strateške tehnologije za Evropo (STEP).

Podobno je v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost (RRF) na voljo do 48 milijard EUR dodatnih finančnih sredstev za naložbe in reforme, povezane z raziskavami in inovacijami.

Zavedam se, da so sedanje možnosti v okviru večletnega finančnega okvira glede na današnje geopolitične razmere in glede na to, da se mora EU odzvati na vrsto izzivov brez primere, omejene. Doslej smo se lahko kljub nekaterim težavam zanašali na vgrajeno prožnost in prilagodljivost programa Obzorje Evropa za odziv na nepričakovane dogodke in nastajajoče prednostne naloge.

Pomembno je opozoriti, da je prispevek programa Obzorje Evropa k nastajajočim potrebam popolnoma v skladu s cilji programa ter se pri vseh nastajajočih prednostnih nalogah nanaša le na del, ki zadeva raziskave in inovacije, na primer v okviru organa za pripravljenost in odzivanje na izredne zdravstvene razmere (HERA), akta o čipih za odpravo napetosti v mednarodnih dobavnih verigah čipov ali programa Unije za varno povezljivost, da se zagotovi vloga Evrope v naslednji generaciji varne komunikacije. V takih primerih bom vztrajala, da se pri teh prispevkih iz programa Obzorje Evropa za kritične potrebe na področju raziskav in inovacij upoštevajo vsa ustrezna stališča ter da bodo prispevki prepoznavni in splošno priznani.

Vsekakor bom poskrbela, da se bodo ambiciozna, stabilna in trajnostna finančna sredstva porabila na najbolj gospodaren, uspešen in učinkovit način, da bodo dosegla naše raziskovalce, podjetja, zlasti mala in srednja podjetja, ter da bodo državljane postavila v središče teh ciljev.

5. Če resnično menimo, da mora EU doseči odprto strateško avtonomijo in biti konkurenčna na svetovni ravni, je treba ustvariti okolje, v katerem bo mogoče spodbujati temeljne raziskave in jih povezati s procesom inovacij. Ena največjih zgodb o uspehu iz prejšnjih dveh okvirnih programov je Evropski raziskovalni svet (ERC), ki podpira najpomembnejše evropske znanstvenike. Čeprav je velik del odgovornosti v rokah držav članic, bi moral imeti ta svet pomembno vlogo pri reševanju sedanjih izzivov, tako da bi na evropski ravni ustvaril večjo konkurenco pri financiranju temeljnih raziskav in raziskovalcev. Kakšno vlogo bi moral imeti pri soočanju s sedanjimi in prihodnjimi izzivi in kaj bi bilo treba storiti za povečanje števila raziskovalcev, zlasti žensk, v EU? Kako nameravate doseči pravo ravnovesje vzdolž celotne vrednostne verige, od temeljnih raziskav do dejavnosti pred trženjem in razširitvenih ukrepov, tako pri posameznih kot pri skupnih projektih?

Temeljne raziskave so ključne za spodbujanje strateške avtonomije EU, saj povečujejo njeno sposobnost, da privabi najboljše znanstvenike in postane svetovno vozlišče odličnosti na tem področju.

Evropski raziskovalni svet (ERC) je glavni evropski financer pionirskih raziskav. ERC s proračunom v višini več kot 16 milijard EUR v okviru stebra I programa Obzorje Evropa „Odlična znanost“ financira najboljše in najbolj ustvarjalne raziskovalce vseh narodnosti in starosti, da – predvsem v Evropi – vodijo projekte za izvajanje prelomnih raziskav.

V celoti se zavežujem, da bom še naprej podpirala ključno vlogo, ki jo ima ERC pri tem, da EU ostane znanstvena gonilna sila v današnjem svetu.

V raziskovalnih dejavnostih, ki jih financira ERC, se s projekti na področju čiste tehnologije, kvantnega računalništva, prilagajanja podnebnim spremembam, umetne inteligence in drugimi projekti obravnavajo ključni svetovni izzivi.

Da bi lahko ERC še naprej izvajal projekte najvišje kakovosti, mora privabiti talente in jih zadržati v objektih, ki raziskovalni skupnosti zagotavljajo najsodobnejšo opremo in tehnologije. Če bom imenovana, si bom skupaj z državami članicami prizadevala, da bodo sprejeti vsi ukrepi za zagotovitev ustreznega financiranja, ustvarjanje privlačnih pogojev za naše raziskovalce ter nadaljnji razvoj ustreznih raziskovalnih infrastruktur.

Dokončanje svežnja ukrepov za napredek pri razvoju evropskega raziskovalnega prostora, podpiranje dialoga z državami članicami pri njihovih prizadevanjih za doseg cilja, da se v raziskave in inovacije vložijo 3 % BDP, ter sprejetje ukrepov za krepitev akademske svobode so primeri, v okviru katerih lahko sodelujemo in prispevamo k oblikovanju spodbud za privabljanje diplomantov in povečanje števila raziskovalcev.

Prav tako je pomembno, da se zagotovi pravo ravnotežje med različnimi vrstami raziskav in udeležencev, in menim, da je ERC v dobrem položaju za financiranje različnih projektov na različnih ravneh tehnologije in zrelosti, s čimer je v postopku strateškega načrtovanja zajeta celotna vrednostna veriga.

Da bi bile posamezne raziskovalne teme manj predpisovalne in usmerjene k učinkom, se nepovratna sredstva ERC za pionirske raziskave dodeljujejo po pristopu „od spodaj navzgor“ brez vnaprej določenih prednostnih nalog. Poleg tega se v okviru Evropskega sveta za inovacije (EIC) spodbuja stalnost, pri čemer projekti EIC za prehod temeljijo na rezultatih potrditve konceptov ERC.

Delež žensk med glavnimi raziskovalci ERC se je z 28,1 % v okviru programa Obzorje 2020 povečal na sedanjih 31,8 % v okviru programa Obzorje Evropa, kar kaže na določen napredek, vendar tudi na to, da so še vedno možne izboljšave. V okviru programa Obzorje Evropa morajo upravičenci do nepovratnih sredstev ERC sprejeti vse ukrepe za spodbujanje enakih možnosti

moških in žensk pri izvajanju ukrepa ter si prizadevati za uravnoteženo zastopanost spolov na vseh ravneh osebja, dodeljenega ukrepu, tudi na nadzorni in vodstveni ravni, kot je določeno v vzorcu sporazuma o dodelitvi nepovratnih sredstev, ki se uporablja za ukrepe ERC. Glavni raziskovalci ERC morajo prav tako oceniti ustreznost vključevanja analize biološkega in družbenega spola v svoje raziskave.

V celoti bom podpirala doseganje glavnih strateških ciljev ERC za pojasnitev dodane vrednosti vseh vrst raziskav, ki prispevajo k reševanju družbenih, gospodarskih, okoljskih in političnih izzivov. Dejavno bom spodbujala najučinkovitejše načine obveščanja o tem, kako znanstveni dosežki neposredno ali posredno izboljšujejo življenja evropskih državljanov.

6. V skladu s členom 179 PDEU si Unija prizadeva za evropski raziskovalni prostor in njegovo konkurenčnost. Katere ukrepe in po možnosti zakonodajne pobude nameravate sprejeti, da bo ta prostor vzpostavljen in da se bo Unija uveljavila kot odlična partnerica na svetovnem prizorišču? Katere pobude bi bilo treba sprejeti, da bi državam članicam omogočili uvedbo strukturnih reform in zgradili celino, kjer raziskave in inovacije uspevajo na vseh ozemljih EU? S katerimi konkretnimi sredstvi nameravate privabiti nadarjene z vsega sveta v EU in zmanjšati morebitni nadaljnji beg možganov?

V celoti podpiram oblikovanje celine, kjer bodo raziskave in inovacije uspevale na vseh ozemljih EU. Prav to je evropski raziskovalni prostor, za katerega si prizadevam in v katerem raziskovalci, znanstveno znanje in tehnologija prosto krožijo.

Pri svojih prizadevanjih se bom osredotočila na odpravo ene od glavnih preostalih ovir za njegovo dokončanje, tj. razdrobljenosti nacionalnih raziskovalnih in inovacijskih sistemov. Pakt za raziskave in inovacije je odgovor, ki določa prednostna področja za skupno ukrepanje, v okviru programa politike ERA za obdobje 2022–2024 pa se te prednostne naloge pretvorijo v konkretne ukrepe, ki se trenutno izvajajo. Zajemajo najrazličnejša področja, kot so odprta znanost, ocenjevanje raziskav, poklicne poti, enakost in vključenost spolov, akademska svoboda, raziskovalna infrastruktura, vodik in zeleni prehod, približevanje znanosti državljanom in izboljšanje dostopa do odličnosti.

Če bom imenovana, bom v okviru foruma ERA podpirala učinkovit in pregleden postopek upravljanja ERA, ki bo združeval države članice, pridružene države in deležnike, ter bom še naprej v celoti pripravljena preučiti vse možnosti za pospešitev uresničitve ERA.

V zvezi s strukturnimi reformami so za izboljšanje splošne uspešnosti EU na področju raziskav in inovacij potrebni pristopi, ki ustrezajo svojemu namenu, pri čemer je treba upoštevati različne okoliščine v državah članicah. EU ima na voljo več orodij. Še naprej moramo podpirati države članice pri njihovih nacionalnih reformah, na primer v okviru evropskega semestra in instrumenta za podporo politikam.

Da bi privabili talente in zmanjšali beg možganov, verjamem v odprtost in kroženje talentov za spodbujanje najboljših idej in zagotovitev, da lahko znanstveniki širijo odličnost in inovacije. Vendar ugotavljamo tudi, da se EU in številne države članice ali regije v EU soočajo z neuravnoteženim položajem in ne zadržijo talentov, ki so jih pomagale usposobiti, saj raziskovalci odhajajo, nihče pa jih ne nadomesti. Moj cilj je, da naša celina ostane privlačna za izvajanje odličnih raziskav in inovacij vseh psov. Zato se v okviru programa Obzorje Evropa izvajajo ukrepi, zlasti ukrepi za širitev sodelovanja, evropski semester, instrument za podporo politikam in program politike ERA.

V okviru programa Obzorje Evropa je ukrep Marie Skłodowske-Curie predstavljal približno polovico vseh sodelujočih organizacij iz tretjih držav v programu Obzorje 2020. Prvi podatki iz programa Obzorje Evropa prav tako potrjujejo, da ukrep Marie Skłodowske-Curie še naprej

močno privablja talente ter organizacije za raziskave in inovacije iz tretjih držav, kot je razvidno iz dejstva, da 38 % posameznih raziskovalcev, izbranih v okviru podoktorskih štipendij, prihaja iz držav zunaj EU.

Da bi bile predlagane rešitve učinkovite in splošno sprejete, morajo odražati stališča in vključenost skupnosti za raziskave in inovacije. Vsekakor jim bom želela prisluhniti, pri čemer bom zagotovila osredotočenost na izkoriščanje talentov v Evropi s povečanjem privlačnosti poklicnih poti na področju znanosti in inovacij.

Zavezujem se, da bom nadaljevala delo v zvezi z orodji za podporo izvajanju priporočila Sveta o poklicnih poteh v raziskavah. To vključuje predlog za evropski okvir za poklicne poti v raziskavah – okvir kompetenc, platformo ERA za talente kot točko „vse na enem mestu“, vaje vzajemnega učenja za države članice ter novo opazovalnico za poklicne poti na področju raziskav in inovacij, ki se razvija v sodelovanju z OECD. Te ukrepe dopolnjuje sporazum o reformi ocenjevanja raziskav.

Prednostne naloge novega evropskega programa za inovacije vključujejo posebne ukrepe za privabljanje in zadrževanje talentov ter za pospeševanje in krepitev inovacij v evropskih inovacijskih ekosistemih po vsej EU in odpravo inovacijskega razkoraka. Eden od njihovih osrednjih elementov je oblikovanje regionalnih inovacijskih dolin, v okviru katerih se spodbuja konkretno sodelovanje med bolj in manj razvitimi ozemlji po vsej EU z jasnim poudarkom na prednostnih področjih, ki so ključna za konkurenčnost Evrope.

Veselim se nadaljnje podpore Evropskega parlamenta pobudam, kot je Srečanje med znanostjo in regijami, ki se izvaja ob podpori naših služb in JRC ter v posvetovanju z Evropskim odborom regij.

7. Kako se boste usklajevali in sodelovali s komisarji, katerih področja imajo ključno raziskovalno komponento, kot so industrijska politika EU, digitalna politika EU, obrambna politika EU, podnebna politika EU, prometna politika EU, pomorska politika EU in vesoljska politika EU?

Trdno verjamem v timsko delo. Zato nameravam v skladu z načelom kolegialnosti odkrito in pošteno sodelovati s svojimi prihodnjimi kolegi v kolegiju.

Če bom imenovana, bom s pristojnimi člani kolegija tesno sodelovala pri zagotavljanju, da se izkoristi celoten potencial politike na področju raziskav in inovacij za doseganje ciljev politike EU. Močno si bom prizadevala zagotoviti, da bodo politike EU na vseh področjih temeljile na najsodobnejšem znanju, tudi na znanju, pridobljenem z raziskavami, ki se financirajo iz programov EU za raziskave in inovacije ter JRC. To bo vključevalo predvsem naslednje:

- prizadevala si bom za uresničitev evropskega zelenega dogovora, pri čemer se popolnoma zavedam ključne vloge, ki jo imajo raziskave in inovacije pri pospeševanju prehoda na podnebno nevtrarno gospodarstvo. Z različnimi instrumenti, ki so nam na voljo, bom zagotovila, da bo imel program Obzorje Evropa še naprej ključno vlogo pri spodbujanju uspešnega izvajanja svežnja „Pripravljeni na 55“;
- skupaj z Evropskim svetom za inovacije bomo nadaljevali delo v zvezi s platformo za strateške tehnologije za Evropo, kar bo prispevalo h konkurenčnosti in odpornosti EU v strateških sektorjih za raziskave in inovacije;
- še naprej bomo izvajali evropsko strategijo za univerze in digitalne spretnosti ter tesno sodelovali pri podpiranju obnove Ukrajine v izobraževalnem in raziskovalnem sektorju;

- prav tako bomo tesno sodelovali, da bi podprli digitalni prehod ter industrijo in enotni trg EU, ki bosta pripravljena na prihodnost, pri čemer bomo z naložbami v ključne digitalne tehnologije, kot so polprevodniki in umetna inteligenca, ter v naslednje tehnološke meje dosegli vodilni položaj na digitalnem področju in tehnološko suverenost. Glede na trenutne geopolitične razmere sta usklajevanje med obrambnimi in civilnimi raziskavami, ki jih financira Unija, ter mednarodno sodelovanje na področju raziskav in inovacij bistvenega pomena za spodbujanje in zaščito interesov EU;
- letos bomo predložili revidiran strateški načrt za energetske tehnologije, da bi ga prilagodili novemu okviru politike načrta REPowerEU in aktu o neto ničelni industriji. Tesno bomo sodelovali tudi pri drugih nadaljnjih ukrepih na področju raziskav in inovacij iz načrta REPowerEU, zlasti pri prihodnjem kašipotu za vodikove doline;
- še naprej bomo izkoriščali priložnosti za inovacije, ki jih ustvarjata vse večja potreba po čistem prevozu ter vse večje povpraševanje po povezani in avtomatizirani mobilnosti;
- želim prispevati k nadaljnji krepitvi dela na področju duševnega zdravja, tudi mladih, in duševnega zdravja mladih, ki so preživeli raka, zlasti v okviru misije EU proti raku.

Nazadnje menim, da je nadvse pomembno, da se pri vseh teh področjih politike uporabi celosten pristop. V zvezi s tem je ključna vloga JRC – po zaslugi njegovih večdisciplinarnih resorjev lahko naše znanstveno vozlišče na podlagi znanstvenih dokazov izkoristi svojo povezovalno moč, da bi združilo generalne direktorate za posamezna področja politike za bolj povezane predloge politike na takih področjih. To bo zagotovilo usklajeno in medsektorsko podporo programu Komisije.

8. Kako boste v sklopu ambicioznega načrta Komisije za podnebje poskrbeli, da bo program Obzorje Evropa izpolnjeval zahteve za vključevanje podnebnih vprašanj in prispeval k cilju podnebne nevtralnosti do leta 2050?

Trdno sem zavezana temu, da se 35 % proračuna programa Obzorje Evropa nameni podnebnim ukrepom. To ni le pravna zahteva, temveč tudi ključna politična prednostna naloga, ki je v skladu z evropskim zelenim dogovorom, katerega cilj je doseči podnebno nevtralnost EU do leta 2050. Ta cilj odraža tudi zavezanost EU globalnim podnebnim ukrepom v okviru Pariškega sporazuma.

Vsi deli družbe in gospodarski sektorji bodo imeli koristi od naložb v raziskave, ki bodo privedle do inovativnih rešitev, od sektorja energije do sektorja industrije in mobilnosti, stavbnega, kmetijskega, živilskega in gozdarskega sektorja ter drugih biogospodarskih sektorjev.

V okviru programa Obzorje Evropa je bil vzpostavljen sistem stalnega predhodnega ocenjevanja odhodkov, povezanih s podnebnimi ukrepi. To Komisiji omogoča, da spremlja in usmerja dvoletne delovne programe ter zagotovi, da je za podnebne ukrepe namenjenih dovolj proračunskih sredstev. Glede na zadnje letno poročilo o raziskavah in inovacijah je bilo 34 % odhodkov, povezanih s podnebnimi ukrepi, ustvarjenih iz proračuna za leto 2021. Za proračunska leta 2022–2024 je predhodna ocena tik nad 35 %.

Zavežujem se, da bom zagotovila povečanje prizadevanj za dosego 35-odstotnega cilja. Natančneje, drugi strateški načrt programa Obzorje Evropa za obdobje 2025–2027 bo vključeval spoznanja iz prvih let, ukrepi pa bodo osredotočeni na 35-odstotni cilj. Če bom imenovana, bom v sodelovanju s službami v moji pristojnosti pozorno spremljala stanje izvajanja tega cilja, in sicer z uporabo dobre metodologije in javno objavo podatkov na spletu,

tako da bodo lahko dostopni. S študijo o dolgoročnem programu raziskav in inovacij za podnebno nevtralnost do leta 2050 (LTR 2050), financirano iz programa Obzorje Evropa, bo zagotovljen načrt za prednostno obravnavo ukrepov na področju raziskav in inovacij s poudarkom na prelomnih nizkoogljičnih/brezogljičnih tehnologijah in rešitvah.

Evropska partnerstva in misije v okviru programa Obzorje Evropa znatno prispevajo k zelenemu dogovoru in podnebnim ukrepom. Od 49 partnerstev, vključenih v prvi strateški načrt programa Obzorje Evropa, naj bi bilo 67 % sredstev kolektivnih partnerstev dodeljenih raziskavam in inovacijam, kar bo prispevalo k ciljem zelenega dogovora in pomenilo 38-odstotno povečanje v primerjavi s programom Obzorje 2020.

Štiri od petih misij EU, ki trenutno potekajo v okviru programa Obzorje Evropa, so namenjene reševanju izzivov, povezanih z zelenim dogovorom: prilagajanje podnebnim spremembam, evropski dogovor o tleh, podnebno nevtralna in pametna mesta ter obnova naših oceanov in voda. K podnebnim ciljem bo prispevala tudi predlagana misija novega evropskega Bauhauusa.

Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo (EIT) prispeva k prednostnim nalogam politike Unije na področju podnebnih ukrepov, na primer v okviru skupnosti znanja in inovacij EIT na področju podnebja (KIC), in zagotovila bom, da bo še naprej dejavno prispeval k tem prednostnim nalogam s pospeševanjem inovacij ter povezovanjem izobraževalnega, poslovnega in raziskovalnega sveta.

Ukrep Marie Skłodowske-Curie ima od leta 2021 zeleno listino, s katero se spodbuja trajnostno izvajanje raziskovalnih dejavnosti. Zelena listina ukrepa Marie Skłodowske-Curie je kodeks dobre prakse za posameznike in institucije, ki prejemajo sredstva v okviru tega ukrepa. Od vseh udeležencev se pričakuje, da bodo zeleno listino upoštevali po najboljših močeh in se med izvajanjem svojih projektov zavezali k izpolnjevanju čim večjega števila njenih določb. Zagotovila bom, da se bodo take dobre prakse izmenjevale in da jim bo sledilo več udeležencev v vseh stebrih programa.

Prepričana sem, da je treba povezati raziskave, industrijske sektorje in druge akterje, ki bodo močno spodbudili inovativne rešitve, ki jih tako nujno potrebujemo za doseganje naših podnebnih ciljev do leta 2050, in temu prizadevanju sem v celoti zavezana.

9. V prejšnjih okvirnih programih so lahko sodelovale sosednje države EU, program Obzorje Evropa pa pridružitve omogoča vsem državam na svetu, ki imajo dobre zmogljivosti na področju znanosti, tehnologije in inovacij ter skupne vrednote z EU. Z nekaterimi državami pogajanja že potekajo ali so celo že končana. Za katere druge države še nameravate predlagati pridružitvene sporazume? Kakšen je vaš pristop k pridružitvenim sporazumom programa Obzorje Evropa na splošno? Kako nameravate pri tem zagotoviti, da se pravica Parlamenta do odobritve ne zaobide z odločitvami, ki jih sprejmejo organi (skupni odbori), ustanovljeni s temi sporazumi? Kako se nameravate odzvati na jasno in dosledno stališče Parlamenta, da bi morali biti ti sporazumi strukturirani tako, da bo lahko Parlament odobril prihodnje pridružitve na njihovi podlagi? Kakšen je vaš pristop k drugim oblikam sodelovanja s tretjimi državami?

Verjamem v dodano vrednost mednarodnega sodelovanja v hitro spreminjajočem se svetu, v katerem nas obkrožajo številni izzivi. Menim tudi, da bi moral biti globalni pristop EU k raziskavam in inovacijam še naprej sestavljen iz dveh glavnih elementov. Prvič, odprtost v svet, ki našim evropskim raziskovalcem in inovatorjem omogoča čim večje povezovanje z najboljšimi svetovnimi umi ter najnovejšim znanstvenim in tehnološkim znanjem. Drugič, ciljno usmerjene dejavnosti, ki jih vodi EU in ki temeljijo na ohranjanju strateških interesov EU, vzajemnosti ter spoštovanju temeljnih vrednot in načel.

Komisija in Nova Zelandija sta nedavno podpisali pridružitveni sporazum o sodelovanju Nove Zelandije v programu Obzorje Evropa. Pridružitveni sporazum bo sklenjen, ko bo Evropski parlament dal soglasje. V skladu s prejšnjimi zavezami v okviru sedanjega mandata Komisije bo pridružitvev Kanade, Južne Koreje in Japonske eden od ciljev v preostalem času mandata.

Kar zadeva Združeno kraljestvo, potekajo pogovori med Komisijo in Združenim kraljestvom, da bi dosegli soglasje o nekaterih preostalih vprašanjih, preden se lahko predvidi popolna pridružitvev programu Obzorje Evropa, in resnično upam, da bo dogovor kmalu dosežen. Pogajanja s Švico bodo prav tako moja prednostna naloga v okviru tekočih predhodnih pogovorov o prihodnosti splošnih odnosov med EU in Švico.

V celoti se zavedam pomislekov Evropskega parlamenta v zvezi s pridružitvenimi sporazumi za podobno misleče tretje države iz člena 16(1), točka (d), uredbe o programu Obzorje Evropa (kot so Ferski otoki in Nova Zelandija), zlasti glede načina, kako bo Evropski parlament vključen v sprejetje podobnih prihodnjih pridružitvev na podlagi okvirnega sporazuma. Z okvirnim sporazumom se ustanovi skupni odbor, ki je pooblaščen za morebitno pridružitvev zadevne države novim programom Unije. Evropski parlament je v okviru svoje vloge sozakonodajalca v skladu s Pogodbama sodeloval pri oblikovanju programa Obzorje Evropa (sedanji okvirni program za raziskave in inovacije). V uredbi o vzpostavitvi programa Obzorje Evropa so jasno določeni pogoji za sodelovanje tretjih držav v programih EU, vključno z zahtevami glede finančnih prispevkov.

Ob upoštevanju tega in v skladu s sedanjim zakonodajnim okvirom bom zagotovila kar največjo preglednost za oba sozakonodajalca v postopku pogajanj o pridružitvenih sporazumih programa Obzorje Evropa in sklepanja teh sporazumov. Če bom imenovana, bom zagotovila, da bodo službe v moji pristojnosti z Evropskim parlamentom še naprej delile priporočila Komisije za začetek pogajanj, predloge EU za osnutke pridružitvenih sporazumov programa Obzorje Evropa, preden jih bodo predložile v pogajanjih, in prečiščena besedila sporazumov, ki jih je začel pogajalec Unije. Pripravljena sem proaktivno sodelovati z Evropskim parlamentom na vseh ustreznih ravneh. Prav tako sem pripravljena prisluhniti pomislekom in iskati načine za nadaljevanje v okviru obstoječe Pogodbe in medinstitucionalnega pravnega okvira.

Kar zadeva druge tretje države, menim, da bi morala biti odprtost pri mednarodnem sodelovanju uravnotežena z zaščito interesov in vrednot EU. To se zahteva v skladu s Pogodbama ter svetovnim pristopom EU k raziskavam in inovacijam. Multilateralizem in namenska odprtost sta lahko tesno povezana s spodbujanjem enakih konkurenčnih pogojev in vzajemnosti, ki temeljijo na temeljnih vrednotah in skupnih okvirnih pogojih sodelovanja na področju raziskav in inovacij. Menim, da je EU dobro opremljena z instrumenti za zaščito svojih interesov in okrepitev svojega položaja v svetu, tudi z orodji, ki so na voljo v okviru uredbe o programu Obzorje Evropa, kot so člen 22(5) za omejitve sodelovanja pri ukrepih, povezanih s strateškimi sredstvi, interesi, avtonomijo ali varnostjo, člen 22(6), ki omogoča, da se pri dodatnih merilih za upravičenost upoštevajo zahteve posebnih politik, in člen 40(4), ki določa pravico do ugovora glede prenosa lastništva ali podelitve izključnih licenc.

10. Ukrajina je cenjena članica mednarodne raziskovalne skupnosti in tesna partnerica EU na področju raziskav. Kako nameravate uporabiti nove konkretne možnosti financiranja za ukrajinski raziskovalni in inovacijski sektor, da bi obnovili ukrajinsko raziskovalno infrastrukturo ter podprli znanstvenike in raziskovalce, ki ostajajo v Ukrajini?

Če bom imenovana, bo podpora ukrajinskim raziskovalcem ostala visoko na mojem seznamu prednostnih nalog, pri čemer bom spremljala tekoče pobude in se zgledovala po njih. Posebne pobude so že bile oblikovane v okviru ukrepa Marie Skłodowske-Curie (MSCA), Evropskega

raziskovalnega sveta (ERC) in programa Human Frontier Science Programme (HFSP). S temi ukrepi je zagotovljena konkretna podpora razseljenim raziskovalcem iz Ukrajine pri njihovem delu.

Komisija je februarja letos predstavila rezultate programa štipendij MSCA4Ukraine, ki je bil del ukrepa Marie Skłodowske-Curie in je bil vzpostavljen za podporo razseljenim raziskovalcem iz Ukrajine. V okviru sheme lahko organizacije te raziskovalce gostijo za obdobje od osmih mesecev do dveh let. Zlasti me veseli, da shema predvideva ponovno ustalitev izbranih raziskovalcev v Ukrajini, ko bodo razmere to dopuščale, da bi pomagali obnoviti in zaščititi zmogljivost države na področju raziskav in inovacij. S podporo, ki je na voljo, bodo lahko ohranili povezave s svojimi raziskovalnimi in inovacijskimi skupnostmi, opravljali raziskovalne prakse in razvijali nove projekte.

Komisija prav tako podpira inovacijsko zmogljivost Ukrajine v okviru posebnega ukrepa Evropskega sveta za inovacije v višini 20 milijonov EUR za globokotehnološka zagonska podjetja v Ukrajini, ki se bo kmalu začel izvajati. V Ukrajini je bil uspešno uveden program Jumpstarter Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo (EIT), ki zagonskim podjetjem v zgodnji fazi pomaga pri razvijanju poslovnih idej v okviru mentorstva in dogodkov za iskanje partnerjev. V okviru pobude Girls Go Circular je bilo usposobljenih skoraj 300 ukrajinskih srednješolk, pri čemer je bil poudarek na digitalnih in podjetniških spretnostih, povezanih s krožnim gospodarstvom.

Prav tako nameravam nadaljevati delovanje portala ERA4Ukraine, tj. točke „vse na enem mestu“ za podporo ukrajinskim raziskovalcem, ki je privabila več kot 120 000 obiskovalcev, in pobude EURAXESS Science4Refugees, v okviru katere je bilo objavljenih več kot 4 800 delovnih mest za krajši in polni delovni čas.

Kar zadeva prihodnjo obnovo Ukrajine, bodo strokovno znanje, inovativni pristopi in nove tehnologije pripomogli k obnovi sodobne prometne in energetske infrastrukture ter stanovanj. Prav tako bi morali oživiti ukrajinske raziskovalne infrastrukture, da bi zagotovili izkoriščanje talentov v državi in prispevali k trajnostni prihodnosti Ukrajine. Ukrajina si trenutno prizadeva za sodelovanje na področju raziskav in inovacij v strateških sektorjih, obseg sodelovanja pa nameravam razširiti predvsem s hitro ustanovitvijo urada programa Obzorje Evropa v Kijevu. Prav tako bom zagotovila ustanovitev vozlišča evropskega tehnološkega inštituta, saj imajo inovacije ključno vlogo pri obnovi.

Čeprav JRC ne more mobilizirati finančnih sredstev, lahko prispeva k oblikovanju možnosti financiranja, ki bi temeljile na dolgotrajnem delu, ki ga Komisija izvaja z Ukrajino.

Glede na to, da so številne raziskovalne infrastrukture v Ukrajini uničene, bi lahko imel program JRC po mojem mnenju tudi vlogo pri zagotavljanju odprtega dostopa do najsodobnejših raziskovalnih infrastruktur, da bi ukrajinskim raziskovalcem omogočili nadaljevanje/pospešitev raziskav na nekaterih področjih.

Skupnost novega evropskega Bauhauusa vse od začetka podpira Ukrajince, pri čemer nujne ukrepe povezuje z dolgoročnejsimi potrebami, da bi se zagotovila konkretna in praktična pomoč za obnovo lokalnih skupnosti, hkrati pa izboljšali kompetence ter strokovno znanje in izkušnje ukrajinskih akterjev.

11. Slaba vključenost raziskovalcev iz držav širitve v program Obzorje Evropa je zakoreninjena težava. Kateri so po vašem mnenju glavni razlogi zanjo? Kako boste še naprej spodbujali akterje širitve k sodelovanju v programu Obzorje Evropa in jim omogočili, da izboljšajo regionalne in lokalne zmogljivosti za raziskave in inovacije?

Evropski parlament je imel ključno vlogo pri pogajanjih o uredbi o programu Obzorje Evropa, pri čemer je podprl krepitev deleža, namenjenega širitvi sodelovanja, ki se je povečal na 3,3 % v primerjavi s približno 1 % v programu Obzorje 2020. To je bilo dopolnjeno z več novimi ukrepi za olajšanje dostopa do raziskovalnih mrež, kot je na primer instrument Hop-on.

Najnovejši statistični podatki kažejo, da so države širitve zaradi sprejetih ukrepov vse uspešnejše. Stopnja uspešnosti vlog se je povečala s 13,2 % v programu Obzorje 2020 na 20,3 % v programu Obzorje Evropa. Finančni donos se je povečal s 7,2 % v programu Obzorje 2020 na sedanjih 13,1 %.

Vendar je treba za odpravo vztrajnih razlik storiti še veliko več, procesa širitve pa ne vidim le kot vrste ukrepov za odpravo razkoraka na področju raziskav in inovacij. Gre namreč za stalna prizadevanja, v okviru katerih morajo vse vključene strani, zadevne države članice, Komisija, raziskovalna skupnost in drugi deležniki skupaj nadaljevati izvajanje potrebnih strukturnih reform, ustvarjati ustrezno okolje ter zagotavljati infrastrukturo in financiranje za raziskovalce.

Če bom imenovana, bom posebno pozornost namenila slabi vključenosti raziskovalcev iz držav širitve, na primer z ukrepi, ki segajo od ciljno usmerjenega usposabljanja, izboljšanja kakovosti predlogov, dostopa partnerjev iz držav širitve do izbranih konzorcijev, pomoči pri zagotavljanju trajnosti centrov odličnosti do iskanja načinov za njihovo boljše vključevanje v evropske mreže.

Poleg tega bom države članice spodbujala, naj podprejo visokokakovostne projekte, ki so priznani s pečatom odličnosti in jih zaradi proračunskih omejitev ni mogoče financirati iz programa Obzorje Evropa. V teh primerih lahko države članice finančna sredstva mobilizirajo iz drugih programov EU, kot so Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR) ali nacionalni in regionalni programi, da bi čim bolj povečale priložnosti za odlične predloge.

Ker se razmere v posameznih državah razlikujejo, se lahko širitev sodelovanja obravnava v okviru okrepljenega dialoga – tj. prilagojene izmenjave z državami članicami. Ciljno usmerjene dejavnosti v državah članicah, namenjene povečanju njihovega sodelovanja, so se izkazale za učinkovite in bi se morale nadaljevati. Nadalje bom spodbujala uporabo rednega spremljanja pretoka informacij, ki bi moralo pokazati, kje bi potrebovali ciljno usmerjena prizadevanja in boljše informacijske kampanje. Zagotovila bom kakovost in pravočasnost informacij, ki se bodo enako razširjale med vsemi državami in regijami. Zagotavljanje posebnih storitev in učinkovitih kanalov za razširjanje informacij, tudi v okviru formalnih in neformalnih kontaktnih točk, za izboljšanje kakovosti in količine predlogov iz držav širitve je konkreten ukrep, ki bi ga spodbujala. Prav tako bom podpirala uporabo posebnega instrumenta Hop-on, ki omogoča vključevanje dodatnih partnerjev iz držav širitve v konzorcije upravičencev, vključno s partnerstvi, ki še nimajo udeležencev iz te kategorije držav.

Zavezujem se, da bom na podlagi pripombe Računskega sodišča o trajnosti centrov odličnosti razmislila o prihodnjih ukrepih v naslednjem strateškem načrtu za obdobje 2025–2027, ki bo vključeval tudi zaveznitva univerz ter bo temeljil na morebitnih sinergijah na področju izobraževanja in inovacij.

V okviru ukrepa Marie Skłodowske-Curie obstajajo tudi priložnosti za spodbujanje kroženja več deset tisoč odličnih raziskovalcev, vključno z vrnitvijo v njihove domače države.

Opozoriti je treba, da ukrepi na ravni EU niso rešitev za odpravo vrzeli v sodelovanju v okvirnem programu za raziskave in inovacije. Oprijemljive rezultate je najlažje doseči z usklajevanjem prizadevanj na podlagi trajnostnih naložb in reform na nacionalni ravni ter z zagotovitvijo zadostnih kakovostnih in pravočasnih informacij za vse udeležence. Skupaj z državami članicami in ciljno usmerjeno podporo EU nameravam nadaljevati prizadevanja za zmanjšanje regionalnih razlik v tem preostalem letu mandata.

12. Komisija se je v programu Obzorje Evropa zavezala obsežnim izmenjavam z Evropskim parlamentom v procesu strateškega načrtovanja. Ali se boste zavezali, da boste skupaj s Parlamentom uvedli proces, v katerem bo Parlament pravočasno, redno in na strukturiran način dobival vse informacije o strateškem načrtovanju programa Obzorje Evropa? Kako boste poskrbeli za redno poročanje Parlamentu o izvajanju programa, financiranih projektih in njihovem učinku, da bi omogočili temeljit parlamentarni nadzor?

Kot nekdanja poslanka Evropskega parlamenta se popolnoma zavedam pomena razvijanja plodnih in rednih odnosov med našimi institucijami. Evropski parlament ima pri tem osrednjo vlogo in če bom imenovana, bom zagotovila, da bo vodilni program Unije za podporo raziskavam in inovacijam predmet natančnega rednega parlamentarnega nadzora. Ta prizadevanja so bistvena za povečanje preglednosti in demokratične odgovornosti prizadevanj Komisije.

Zato se zavežujem, da bom v celoti izvajala določbe členov 6(6) in 8(2) uredbe o programu Obzorje Evropa ter lajšala obsežne izmenjave z Evropskim parlamentom glede izvajanja okvirnega programa in procesa strateškega načrtovanja. Trdno sem odločena, da bom na voljo za redna srečanja z vašim cenjenim odborom ali katero koli drugo sestavo, ki se vam zdi primerna za proces strateškega načrtovanja na področju raziskav in inovacij.

Ob popolnem upoštevanju Okvirnega sporazuma o odnosih med Evropskim parlamentom in Komisijo iz leta 2010 ter v skladu s komitološkim pravnim redom bom v celoti spoštovala zavezo, da se Evropskemu parlamentu zagotovi dostop do dnevnih redov srečanj odbora za program Obzorje Evropa. Poleg tega bom zagotovila tudi razpoložljivost osnutkov izvedbenih aktov, za katere so potrebna mnenja odborov, in informacij o končnih osnutkih izvedbenih aktov po predložitvi mnenj odborov.

Komisija v okviru svoje zaveze preglednosti že zagotavlja neomejen dostop do portala programa Obzorje, na katerem so na voljo informacije v realnem času o projektih, njihovih rezultatih, učinkih, statističnih podatkih za celoten program in posebnih stališčih o kritičnih pobudah, kot je Evropski svet za inovacije.

Prav tako bom nadaljevala redna srečanja s koordinatorji političnih skupin v vaših odborih. Ta proaktivni pristop mi bo omogočil, da pravočasno zagotovim najnovejše informacije o politikah v mojem resorju in se odzovem na vse vaše ustrezne poizvedbe.

13. V programu Obzorje 2020 je veljalo, da se delovne programe za naslednje leto objavi najpozneje jeseni. V programu Obzorje Evropa se delovni programi večinoma objavijo v prvem četrtletju zadevnega leta. Prosilci imajo tako precej manj časa za pripravo na razpise v primerjavi s programom Obzorje 2020. Kaj menite o tem? Ali nameravate poiskati rešitev?

Naši programi so zasnovani tako, da raziskovalni skupnosti zagotavljajo priložnosti, da predlaga svoje najboljše ideje in vzpostavi vseevropske mreže sodelovanja. Zato je zelo pomembno, da se ji omogoči dovolj časa za pripravo, kar je povezano z zgodnjo razpoložljivostjo programov, ki se nanašajo na dejavnosti razširjanja informacij.

Na čas za pripravo so morda vplivale nekatere začetne zamude pri medinstitucionalnem sporazumu o pravnih besedilih programa Obzorje Evropa, o katerih sta se dogovorila sozakonodajalca.

Komisija je program Obzorje Evropa začela izvajati v začetku leta 2021, preden sta začela veljati okvirni program in posebni program in ko se je pričakovalo njuno sprejetje.

Komisija je sprejela prva dva delovna programa programa Obzorje Evropa in prvi strateški načrt, razpisi pa so bili odprti že v prvih treh mesecih leta 2021.

Celoten obseg ukrepov za obdobje 2021–2022 je bil nato junija 2021 uveden s spremembo „glavnega“ delovnega programa za obdobje 2021–2022. Zaradi tega so bili nekateri razpisi objavljeni pozneje, kot bi bilo zaželeno. Kljub temu si je Komisija posebej prizadevala zagotoviti, da so bili vsi razpisi objavljeni leta 2021. Potekala so prizadevanja, da bi se prosilcem zagotovilo več časa za pripravo na razpise za leto 2022.

„Glavni“ delovni program za obdobje 2023–2024 je bil sprejet decembra 2022. Prav tako je treba opozoriti, da se roki za razpise še naprej razporejajo čez celo leto, kar pomeni, da imajo prosilci pri več razpisih več časa za pripravo.

V tem mandatu bodo potekala vsa potrebna prizadevanja, da se zagotovijo pripravljalni ukrepi za pravočasno sprejetje delovnega programa za leto 2025.

Če bom imenovana, bom tem pomembnim časovnim vidikom vsekakor posvečala posebno pozornost.

14. Regionalni inovacijski ekosistemi naj bi odigrali pomembno vlogo pri ponovni industrializaciji EU, da se bo mogoče odzvati na glavne družbene izzive našega časa. Kako nameravate ustvariti pomembne sinergije med obstoječimi programi in pobudami Unije, zlasti stebroma II in III Obzorja Evropa, ukrepi na področju raziskav in inovacij v kohezijski politiki ter industrijskimi zavezništvi EU, ki jih je sklenila Komisija?

Menim, da imajo sinergije med programi EU velik potencial in lahko spremenijo evropsko konkurenčnost.

Poleg programa Obzorje Evropa se bo iz skladov kohezijske politike mobiliziralo do 43 milijard EUR za naložbe v raziskave in inovacije, v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost pa se bo zagotovilo skoraj 48 milijard EUR za okrepitev raziskav in inovacij v državah članicah.

Kar zadeva sinergije s skladi kohezijske politike, pravila, ki spodbujajo sinergije, že obstajajo in se tudi po zaslugi Evropskega parlamenta odražajo v ustreznih predpisih. Posebne smernice za podporo njihovem izvajanju so bile pripravljene skupaj s službami Komisije, ki nadzorujejo kohezijske sklade.

Če bom imenovana, nameravam ta prizadevanja nadaljevati, da bi se okreplil učinek obeh politik na vseh kritičnih področjih, ki jih je Evropsko računsko sodišče opredelilo v nedavni reviziji sinergij, na primer z obsežnim razširjanjem in spodbujanjem novih priložnosti za sinergije, izboljšanjem pretoka informacij o projektih s pečatom odličnosti, da se omogoči alternativno financiranje, izboljšanjem sodelovanja med organi držav članic, pristojnimi za politiko na področju raziskav in inovacij ter kohezijsko politiko, s posebno strokovno skupino v okviru foruma evropskega raziskovalnega prostora (ERA), imenovano RIMA (evropska mreža za raziskave in inovacije ter organi upravljanja, ki povezujejo te skupnosti ter spodbujajo izmenjavo znanja in praks), ter lažanjem izvajanja zaporednih sinergij v okviru strategije razširjanja in izkoriščanja rezultatov, kot sta platforma za rezultate programa Obzorje in projekt za spodbujanje rezultatov programa Obzorje.

Sodelovala bom tudi pri podpiranju partnerstev za regionalne inovacije kot učinkovitega načina za razvoj strategij teritorialnega prehoda, v okviru katerih se obravnavajo skupni družbeni izzivi.

Medsebojno delovanje instrumentov programa Obzorje Evropa, kot so partnerstva (steber II), Evropski svet za inovacije (EIC), Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo (EIT) ter evropski inovacijski ekosistemi (steber III), ima prav tako pomembno vlogo pri krepitvi ciljev sinergij glede usklajevanja politik, dodajanja virov ter združevanja javnih in zasebnih deležnikov na področju raziskav in inovacij. Shema EIC „Plug In“ je na primer pomemben nov korak k povezovanju programa Obzorje Evropa z obstoječimi nacionalnimi ali regionalnimi programi v zvezi z dostopom do pospeševalnika inovacij EIC. S sodelujočimi državami nameravam nadaljevati delo pri izvajanju tega novega pristopa. Drug primer je vodilna pobuda novega evropskega programa za inovacije za vzpostavitev regionalnih inovacijskih dolin po vsej EU, zlasti z vključevanjem regij z nižjo uspešnostjo inovacij, ki bo temeljila na strateških področjih regionalne moči in specializaciji v podporo ključnim prednostnim nalogam EU. Cilj platforme za strateške tehnologije za Evropo (STEP), ki jo je Komisija predlagala junija 2023, je tudi ustvariti sinergije med programi Unije, vključno s programom Obzorje Evropa.

Kar zadeva EIT, bom podpirala njegove različne vloge pri spodbujanju industrijske konkurenčnosti na kritičnih področjih z regionalnim vplivom, kot so kritični in sodobni materiali, baterije itd., ter pri zagotavljanju novih spretnosti za pripravo Evrope na dvojni prehod v okviru njegovih akademij. Vidim možnost za razširitev sinergij, kar bom podpirala z razvojem novih izobraževalnih programov, o katerih razpravljajo zaveznitva evropskih univerz, ter medsektorsko mobilnostjo raziskovalcev med akademskim svetom in industrijo, ki bo podprta z ukrepom Marie Skłodowske-Curie (steber I).

Kar zadeva vlogo industrijskih zaveznitv v okviru sinergij in regionalnih inovacij, sem popolnoma zavezana spodbujanju vključenosti industrijskih deležnikov – velikih in majhnih – kot dejavnih oblikovalcev lokalnih inovacij. Industrijsko-tehnološki kažipot v okviru novega evropskega raziskovalnega prostora so pomembno gonilo, ki ga nameravam podpreti. So instrument za uskladitev in povezovanje partnerstev iz programa Obzorje Evropa z industrijskimi ekosistemi. Industrijska zaveznitva so ključni sogovorniki v tem procesu, kot se je izkazalo pri pripravi kažipota za nizkoogljične tehnologije za energijsko intenzivne industrije, v katerem so bile opredeljene sinergije za pospešitev rezultatov tako, da se partnerstva iz programa Obzorje Evropa povežejo z zaveznitvi. Podobno morajo imeti industrijska zaveznitva v sektorjih, kot so energija, mobilnost ali krožno gospodarstvo, vlogo pri svetovanju o industrijsko-tehnoloških kažipotih ERA. Zato bi v okviru foruma ERA spodbujala tesnejši dialog, da bi razpravljali o dolgoročnih politikah in stališča industrije vključili v razmisleke Komisije o strateškem načrtovanju.

15. Proračun za sklop 2 programa Obzorje Evropa se je v primerjavi s programom Obzorje 2020 povečal za približno 80 %, saj je postalo jasno, da je treba povečati podporo za kulturni in ustvarjalni sektor v Evropi, katerega pomen je poudarjen v uvodni izjavi 25 uredbe o programu Obzorje Evropa. Kljub temu je bilo samo 9 % sredstev delovnega programa sklopa 2 za obdobje 2023–2024 namenjenih kulturnim in ustvarjalnim sektorjem. Kaj nameravate narediti, da bi se ta delež v prihodnjih letih povečal?

Sklop 2 programa Obzorje Evropa „Kultura, ustvarjalnost in vključujoča družba“ je razdeljen na tri cilje, odločitve za ta sklop pa se sprejemajo v skladu z obveznostmi iz uredbe o programu Obzorje Evropa in sklopa 2 ter ob upoštevanju znatnega prispevka, ki ga lahko vsi trije cilji zagotovijo za reševanje najbolj perečih družbenih izzivov današnjega časa.

Skupni proračun sklopa 2 za obdobje 2021–2027 znaša 2,28 milijarde EUR, od tega pa je približno tretjina namenjena kulturni dediščini ter kulturnim in ustvarjalnim sektorjem. Financiranje kulturnih in ustvarjalnih sektorjev in industrij se je v okviru programa Obzorje Evropa v primerjavi s prejšnjimi okvirnimi programi za raziskave in inovacije močno povečalo, prav tako je prvič predviden cilj, namenjen izključno kulturni dediščini ter kulturnim in ustvarjalnim sektorjem. V skladu s sporazumom z Evropskim parlamentom se v okviru tega cilja prednostno obravnavata okrepljena podpora kulturnim in ustvarjalnim sektorjem za raziskave in inovacije ter vzpostavitev evropskega sodelovalnega oblaka za kulturno dediščino. To pomeni, da je v skladu s vzpostavljenim načrtom v prvih štirih letih programa Obzorje Evropa predvidenih 110 milijonov EUR za podporo ukrepom na področju raziskav in inovacij, namenjenim kulturnim in ustvarjalnim sektorjem, kar predstavlja 14 % proračuna za sklop 2 v okviru delovnega programa za obdobje 2021–2022 in 9 % proračuna za sklop 2 v okviru delovnega programa za obdobje 2023–2024. Izvrševanje proračuna zato poteka v skladu z načrti.

Če bom imenovana, se nameravam v preostalem delu programa Obzorje Evropa (2025–2027) še naprej močno osredotočati na kulturne in ustvarjalne sektorje ter industrije iz sklopa 2. Znatnejša naložba v kulturni in ustvarjalni sektor bo določena v strateškem načrtu za program Obzorje Evropa za obdobje 2025–2027, o katerem bom z veseljem poročala Evropskemu parlamentu.

Menim tudi, da je zelo pomembna znatna naložba, predvidena v skupnosti znanja in inovacij (SZI) „kultura in ustvarjalnost EIT“, ki je namenjena podpori in spodbujanju inovacij v kulturnih in ustvarjalnih sektorjih in industrijah. Njen proračun v zagonskem letu 2023 znaša 6 milijonov EUR, poslovni načrt za obdobje 2024–2025 pa bo v odobritev predložen septembra 2023. SZI naj bi začela v celoti delovati do januarja 2024, pri čemer bo njen proračun za prvi dve leti znašal 50–70 milijonov EUR. S to naložbo se bodo dopolnile in okrepile pobude, financirane v okviru sklopa 2, za močan vpliv ter uspešne, inovativne in konkurenčne evropske kulturne in ustvarjalne sektorje.

Znatna podpora se zagotavlja tudi v okviru programa Ustvarjalna Evropa, katerega skupni proračun za obdobje 2021–2027 znaša 2,4 milijarde EUR in ki je v celoti namenjen vsem kulturnim in ustvarjalnim sektorjem.

16. Premostitev inovacijskega razkoraka med regijami je ključnega pomena za sprostitve celotnega potenciala evropskega raziskovalnega in inovacijskega ekosistema, tako da bodo imeli od evropskih inovacij koristi vsi Evropejci. Kateri so po vašem mnenju glavni razlogi za ta razkorak in kako jih nameravate odpraviti?

Če bom imenovana, bom posebno pozornost namenila odpravljanju inovacijskega razkoraka in povečanju zmogljivosti vseh regij EU za privabljanje zasebnih in javnih akterjev, da vlagajo v raziskave in inovacije. Zato si bom prizadevala okrepiti vlogo dela programa Obzorje Evropa, namenjenega evropskim inovacijskim ekosistemom, pa tudi stebru II in stebru I.

Menim, da so premajhne naložbe v javne in zasebne raziskave in inovacije, strukturne slabosti v nacionalnih in regionalnih inovacijskih ekosistemih ter šibke povezave med akademskim in poslovnim sektorjem glavni vzroki za inovacijski razkorak. Za odpravo teh ovir bo potrebna usklajena podpora, ki določa ključne omogočitvene pogoje za inovacije in temelji na različnih možnostih financiranja, ki jih ponuja program Obzorje Evropa. Za doseganje takih omogočitvenih pogojev so pomembni formalni elementi, kot so upravni, zakonodajni in regulativni okviri, pa tudi neformalni vidiki, kot sta ustvarjanje inovacijskih kultur in razvoj lokalnih mrež znanja.

Odpravljanje inovacijskega razkoraka ostaja prednostna naloga politik EU, zlasti kohezijske politike ter politike na področju raziskav in inovacij. To se odraža v zelo visokih zneskih, namenjenih raziskavam in inovacijam v sedanjem večletnem finančnem okviru v okviru kohezijske politike, programa Obzorje Evropa ter instrumenta Next Generation EU z načrti za okrevanje in odpornost.

Zavezujem se, da bom v zvezi s tem zagotovila, da se čim bolj izkoristi evropski semester. Opredelitev potreb po strukturnih reformah v nacionalnih sistemih raziskav in inovacij v okviru evropskega semestra ter povezovanje semestra z reformami in naložbami iz načrtov držav članic za okrevanje in odpornost bosta zlasti dragocena, saj se ciljno osredotočata na potrebe po raziskavah in inovacijah v številnih državah članicah z nižjo uspešnostjo. Izvajanje te kombinacije reform in naložb bi moralo spodbuditi nacionalne sisteme raziskav in inovacij, zlasti v teh državah, in s tem zmanjšati razkorak.

Obstaja več nadaljnjih ukrepov za odpravo inovacijskega razkoraka, ki jih bom še naprej podpirala. Tak primer bi lahko bil delovni program za evropske inovacijske ekosisteme za obdobje 2023–2024, ki se osredotoča na izboljšanje medsebojnih povezav med inovacijskimi ekosistemi po vsej EU. Izvajajo se številni posebni ukrepi Evropskega sveta za inovacije, vključno s ciljno usmerjenim financiranjem za zagona ter mala in srednja podjetja iz držav širitve, da se prijavijo za sodelovanje v pospeševalniku EIC. Ukrepi evropskih inovacijskih ekosistemov (steber III programa Obzorje Evropa) nove in zmerne inovatorke združujejo z močnimi in vodilnimi inovatorkami. Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo (EIT) je začel izvajati regionalno inovacijsko shemo (RIS), da bi svoj regionalni doseg razširil na države, ki so skromne in zmerne inovatorke. Z ukrepi v okviru posebnega širitvenega dela programa Obzorje Evropa – kot so nova vozlišča odličnosti – se obravnava pomemben vzrok inovacijskega razkoraka, in sicer šibka povezava med akademskim in poslovnim sektorjem v državah širitve. Pri tem imajo lahko pomembno vlogo tudi misije EU, saj se z njimi lažja izmenjava dobrih praks, spodbuja krepitev zmogljivosti med regijami in pospešuje izvajanje inovativnih rešitev.

S širšega evropskega vidika vidim potrebo po celovitejšem pristopu politike k reševanju izziva inovacijskega razkoraka. Zanašala se bom na vašo podporo, pa tudi na podporo Odbora regij in držav članic pri spodbujanju odličnosti in inovacij na vseh koncih Evrope.

17. Inovativna podjetja, zlasti mala in srednja, imajo odločilno vlogo pri koreniti preobrazbi celotne Unije, da bi se odzvali na sedanje in prihodnje družbene izzive. Inovativna mala in srednja podjetja v industrijskih sektorjih so lahko pomemben vzvod za zeleno ponovno industrializacijo evropskih ozemelj, vendar se soočajo s posebnimi izzivi, na primer s težavami pri financiranju, saj potrebujejo veliko potrpežljivega kapitala. Kako nameravate rešiti te posebne izzive inovativnih malih in srednjih podjetij v industriji?

Inovativna mala in srednja podjetja se soočajo z več izzivi, številni od njih pa so obravnavani v nedavnem novem evropskem programu za inovacije ter so večinoma povezani z dostopom do financiranja, inovacijam prijaznimi okvirnimi pogoji in dostopom do potrebnih talentov.

Izpostavila bom nekaj konkretnih ukrepov v zvezi s tem, kako nameravam reševati te izzive v preostanku mandata, če bom imenovana:

kar zadeva dostop do financiranja, je za reševanje posebnih izzivov inovativnih malih in srednjih podjetij Komisija ustanovila Evropski svet za inovacije (EIC), ki se osredotoča na obetavna, vendar bolj tvegana mala in srednja podjetja, ki niso zmožna pridobiti pomoči bank. EIC je od začetka delovanja v okviru programa Obzorje Evropa prejel vloge več kot 8 500 malih in srednjih podjetij, od katerih jih je bilo približno 450 izbranih za financiranje v skupni višini približno 2 milijard EUR. Za EIC bi se lahko uvedli nadaljnje naložbe in večji naložbeni

zneski. Poleg tega bi lahko dodatni ukrepi za odpravo zaostanka za bolj razvitim ameriškim trgom tveganega kapitala vključevali boljše možnosti za izstop in spodbujanje mrež tveganega kapitala. Povečanje prepoznavnosti evropskih zagonskih podjetij, zlasti zunaj države sedeža matične družbe, bi pripomoglo k povečanju pretoka poslov prek nacionalnih meja in sektorjev dejavnosti.

Poleg prizadevanj za dostop do financiranja bom nadaljevala prizadevanja za razširjanje dobrih praks in preučitev novih načinov za zmanjšanje birokracije, tudi kar zadeva vloge, izvajanje in poročanje za mala in srednja podjetja.

Kar zadeva okvirne pogoje in potrebo po pravnem urejanju, ki je bolj naklonjeno inovacijam, vključno z eksperimentalnimi pristopi k pravnemu urejanju, se lahko regulativni peskovniki, preizkusni poligoni in živi laboratoriji uporabijo za podporo oblikovalcem politik in inovatorjem pri njihovem pristopu k eksperimentiranju v EU.

V zvezi s krepitvijo inovacijskih ekosistemov in inovacijskim razkorakom vidim vse večjo vlogo povezanih regionalnih inovacijskih dolin po vsej EU, zlasti kar zadeva vključevanje manj uspešnih regij na področju inovacij, in sicer na podlagi strateških področij regionalne moči in specializacije v podporo ključnim prednostnim nalogam EU. Ta pobuda je tudi konkreten primer sinergij med dvema programoma – Evropskim skladom za regionalni razvoj in programom Obzorje Evropa –, ki se povezujeta za doseganje skupnega cilja.

Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo (EIT) prek svojih inovacijskih mrež, ki združujejo izobraževanje, raziskave in poslovanje, zagotavlja podporo inovativnim malim in srednjim podjetjem s kombinacijo nepovratnih sredstev, storitev in dostopa do zunanjega financiranja.

Poleg tega se je začelo izvajati več pobud, da bi se malim in srednjim podjetjem iz držav širitve omogočilo sodelovanje pri EIC, vključno s krepitvijo zmogljivosti nacionalnih kontaktnih točk, posebnim financiranjem za evropsko podjetniško mrežo za podporo 300–400 vlog malih in srednjih podjetji iz držav širitve ter različnimi dogodki za ozaveščanje.

Kar zadeva talente, glede na velik izziv pri privabljanju in zadrževanju kvalificiranih delavcev v EU, kar ima neposredne posledice za inovativna mala in srednja podjetja, v novem evropskem programu za inovacije obstaja posebna vodilna pobuda za razvoj in usmerjanje bistvenih globokotehnoloških talentov, tako znotraj EU kot tudi vanjo.

EIT nadaljuje pobudo za globokotehnološke talente, da bi v treh letih dosegli cilj 1 milijona globokotehnoloških talentov v vseh državah članicah in tako zagotovili zadostno ponudbo teh talentov na trgu dela. EIC in EIT bosta v prvem četrletju 2024 začela izvajati shemo inovacijskih talentov naslednje generacije.

Z veseljem bom podprla tudi oblikovanje vseevropske platforme za inovacijske talente, orodja za povezovanje za pomoč evropskim podjetjem, tudi zagonskim, pri iskanju talentov, ki jih ne morejo najti na evropskem trgu dela. Poleg tega bo v okviru pobude novega evropskega Bauhauusa, ene od vodilnih pobud evropskega leta spretnosti, ustanovljena akademija novega evropskega Bauhauusa za spretnosti za trajnostno gradnjo.

18. Kaj nameravate kot komisarka narediti za to, da bi se našla dolgoročna rešitev za strukturno premajhno zastopanost žensk v zagonskih podjetjih in investicijskih skladih, kar škoduje inovacijski moči Evrope?

Resnično verjamem, da lahko ženske ponudijo veliko in da prinašajo drugačen pogled na izzive, s katerimi se sooča Evropa. Vendar se ženske srečujejo s številnimi ovirami pri uvajanju novih idej na trg in pridobivanju kapitala za svoja podjetja. To negativno vpliva na uspešnost podjetij, ki jih ustanovijo ženske. Manj kot 11 % imetnikov patentov je žensk, medtem ko so

ekipe, v katerih so same ženske, ustanovile le 8 % evropskih zagonskih podjetij, le 25 % zagonskih podjetij pa ustanovijo ekipe, v katerih je vsaj ena ženska.

Odprava vztrajne razlike med spoloma na področju ključnih spretnosti v zgodnji fazi izobraževanja je osnovni pogoj za odpravo premajhne zastopanosti žensk v nadaljevanju njihove poklicne poti. To je ena od prednostnih nalog evropskega izobraževalnega prostora. Če bom imenovana, bom sodelovala v dialogu z državami članicami in deležniki na področju izobraževanja ter jih podprla pri razvoju učinkovitih ukrepov v okviru programov Obzorje Evropa in Erasmus+.

V okviru novega evropskega programa za inovacije in stebra III programa Obzorje Evropa ter zlasti Evropskega sveta za inovacije so bili že sprejeti številni posebni ukrepi in pobude. Prvič je bila uvedena shema financiranja, ki je posebej namenjena povečanju števila zagonskih podjetij, ki jih vodijo ženske, tj. Women TechEU. Ženske so v obdobju 2021–2022 ustanovile 180 globokotehnoških podjetij, in sicer s pomočjo nepovratnih sredstev ter dostopa do mentorjev in prilagojenih tečajev.

Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo (EIT) je lani začel izvajati še eno novo pobudo za podporo inovacijam žensk. Women2Invest ženskam pomaga, da začnejo poklicno pot na področju tveganih naložb, vlagatelj pa zagotavlja dostop do skupine žensk z velikim potencialom in tehnično izobrazbo, da bi povečali raznolikost svojih naložbenih skupin.

Ukrep Marie Skłodowske-Curie pomembno prispeva k enakosti spolov v evropskem raziskovalnem prostoru in zunaj njega, podpira vse večje število mladih žensk na področju raziskav in inovacij ter prispeva k doseganju popolnega in enakega dostopa žensk in deklet do znanosti. Raziskovalke predstavljajo več kot 42 % štipendistov programa, kar je precej nad povprečjem za raziskovalce v EU. To številne druge ženske spodbudi, da se odločijo za poklicno pot v raziskavah na področjih naravoslovja, tehnologije, inženirstva, umetnosti in matematike (STEAM) ter da ustanovijo inovativna podjetja v Evropi.

Zavezujem se, da bom poleg teh ukrepov še naprej izvajala oziroma začela izvajati naslednje pobude:

- program Women2Invest, ki se je začel izvajati lani spomladi. Namen programa je pomagati ženskam, ki se izobražujejo na področjih naravoslovja, tehnologije, inženirstva, umetnosti in matematike, da začnejo poklicno pot na področju tveganih naložb tako, da se usposobijo iz osnov tega poklica in povežejo z vlagatelji;
- mlade ženske potrebujejo podporo in vzornice. Novi program Supernovas, ki ga je spomladi 2022 začela izvajati skupnost EIT, zagotavlja namensko podporo, saj predvideva horizontalni pristop za povečanje prisotnosti žensk na ključnih položajih v podjetniškem in inovacijskem ekosistemu, ne le kot porajajočih novih podjetnic, temveč tudi na drugih ključnih položajih odločanja, da se podjetništvo in inovacije preoblikujejo za prihodnost;
- v okviru novega evropskega programa za inovacije se bodo ta prizadevanja še povečala, saj se bodo okrepile sinergije med programi EU. Vzpostavljen bo program EIC za ženske v podjetništvu in na vodstvenih položajih za podporo ženskam v skupnosti EIT, ki bo zagotavljal konkretno podporo tehnološkim zagonskim podjetjem v zgodnji fazi, ki jih vodijo ženske, med drugim z izboljšanim razpisom „WomenTech EU“;
- EIT bo z EIC organiziral skupno nagrado za inovatorke za leto 2024, ki bo potekala v začetku leta 2024, da bi se povečala prepoznavnost odličnih zamisli in dela inovatork;
- nadaljnje vključevanje vidika enakosti spola bi si želela na primer pri pobudi za globokotehnoške talente, ki je eden od vodilnih ukrepov novega evropskega programa za

inovacije, katerega cilj je do leta 2025 usposobiti, prekvalificirati in izpopolniti en milijon talentov na področju globokih tehnologij.

Inovativne rešitve in odlična znanost so odvisne od raznolikosti. Za reševanje zapletenih družbenih izzivov potrebujemo raznolike ekipe in zavežujem se, da bom spodbujala večjo udeležbo in vključenost na vseh ravneh programov, ki so povezani z raziskavami in inovacijami ter spadajo v pristojnost tega resorja.

19. Od leta 2021 izvajanje pospeševalnika EIC ovirajo zamude in upravne spremembe, ki so posledica internih težav znotraj Komisije. Številni od teh izzivov so povezani z upravljanjem sklada EIC. Kako nameravate preprečiti, da bi pri delu EIC nastajale nove ovire zaradi internih težav v Komisiji? Kakšna je po vašem mnenju vloga Izvajalske agencije Evropskega sveta za inovacije ter za mala in srednja podjetja (EISMEA) in zunanjega upravitelja (alternativnih investicijskih skladov (AIFM) pri kapitalski podpori v EIC?

V prvih dveh letih dela Evropskega sveta za inovacije (EIC) v okviru programa Obzorje Evropa je prišlo do zamud. Podjetja, izbrana na prvih razpisih, so morala zaradi potrebe po prestrukturiranju sklada EIC, ki zagotavlja kapitalsko podporo, v nekaterih primerih čakati več kot eno leto, da so prejela finančna sredstva.

Vendar je bil v zadnjem letu dosežen znaten napredek v zvezi s časom do dodelitve nepovratnih sredstev, ki se je od leta 2021 več kot prepolovil, pa tudi v zvezi s platformo za vloge za pospeševalnik EIC, ki je bila v odziv na pomisleke deležnikov poenostavljena.

Kot razumem, sklad EIC po zamudah v letih 2021 in 2022 v celoti deluje od konca septembra 2022, zunanji upravitelj sklada pa je sprejel že več kot 140 odločitev o naložbah, kar je pripomoglo k odpravi zaostankov. Poleg tega je prišlo do izboljšanja pri doseganju ciljev glede vlaganja v visokotvegana zagonska podjetja v zgodnji fazi in po možnosti privabljanja drugih vlagateljev k sovlaganju, da se tem podjetjem omogoči širitev. Zame je ključnega pomena, da delo EIC še naprej poteka nemoteno.

Čeprav načrtovano prestrukturiranje iz neposrednega v posredno upravljanje že poteka, bom – če bom imenovana – zagotovila, da bodo pomisleki Evropskega parlamenta upoštevani in obravnavani v največji možni meri. V zvezi s tem bom zahtevala jasna zagotovila, da bo EIC ohranil naložbeni profil visokotvegnih podjetij in da se bodo odločitve o naložbah sprejemale dosledno v skladu s smernicami za naložbe, ki jih je določila Komisija. Prav tako bom zelo pozorna na to, da ne bom dopustila nadaljnjih zamud ali kakršnih koli nerazumno visokih stroškov za provizije za upravljanje. Prisluhnila bom tudi pomislekom univerz glede pravic intelektualne lastnine ter uravnoveženja interesov raziskovalcev in organizacij. Zagotovila bom, da bodo vprašanja v zvezi s platformo IT za vloge v okviru pospeševalnika EIC obravnavana trajnostno in da bodo izvedene spremembe čim manj moteče za prosilce. Poleg tega se zavedam pomislekov Evropskega parlamenta glede možnosti sklada EIC, da je edini vlagatelj v podjetja. Čeprav ta možnost še ni bila uporabljena, se zavedam, da obstaja v posebnih primerih in za zaščito strateških interesov.

Vsem svojim službam, ki se ukvarjajo z zadevami v zvezi z EIC, bom naročila, naj tesno sodelujejo s kolegi iz drugih generalnih direktorats, pojasnijo vsa odprta vprašanja in sodelujejo pri iskanju najboljših rešitev za ta vprašanja.

Od EISMEA bom pričakovala, da bo nemoteno vodila izbirni postopek, upravljanje nepovratnih sredstev in zagotavljanje storitev pospeševanja poslovanja, od zunanjega upravitelja sklada pa, da bo odločitve o naložbah sprejemal za tista visokotvegana podjetja, ki bodo uspešna v izbirnem postopku.

Prav tako nameravam v celoti sodelovati z Evropskim parlamentom, zlasti z odborom ITRE, da bi razjasnili še druga nerešena vprašanja in pomisleke ter si prizadevali za dokončanje prestrukturiranja sklada EIC to jesen, in sicer z začasnim prenosom njegovih delnic na upravo EIB in ob hkratnem nadaljnjem usmerjanju politike v zvezi z vsemi glavnimi odločitvami glede sklada.

20. Interdisciplinarnost ter družbene in humanistične vede so ključnega pomena za sprostitve celotnega preobrazbenega potenciala inovacij, saj se med prehodi dogaja sorazvoj družbe, tehnologije in tehnik. Kako nameravate pospešiti različne prehode, da bi se spoprijeli z najbolj perečimi družbenimi izzivi, na primer s sistematičnim upoštevanjem družbenih in humanističnih disciplin poleg tehničnih in tehnoloških vprašanj?

Vlogo družbenih in humanističnih ved vidim kot pomemben ključ do razumevanja izzivov, ki jih prinašajo sedanje in prihodnje družbeno-gospodarske spremembe, spoprijemanja s temi izzivi in iskanja rešitev zanje, pa tudi kot pomemben ključ za to, da začnemo ceniti, ohranjati in čim bolj izkoriščati bogato kulturno dediščino EU. Na primer, kar zadeva podnebne spremembe, lahko družbene in humanistične vede prispevajo k politikam, pri katerih se upoštevajo socialna enakost, enakost spolov, udeležba skupnosti in spremembe vedenja, da se razvijejo učinkovite strategije blaženja in prilagajanja, v okviru napredka na področju umetne inteligence pa se lahko z vključevanjem družbenih in humanističnih ved usmerja razvoj etičnih okvirov in zagotovi preglednost.

Obzorje 2020 je bil prvi obsežen raziskovalni program za spodbujanje medsektorskega sodelovanja s sistematičnim vključevanjem družbenih in humanističnih ved. Skoraj tretjina proračuna programa Obzorje 2020 je bila dodeljena temam, označenim za področje družbenih in humanističnih ved. V okviru teh tem je bilo partnerjem na področju družbenih in humanističnih ved dodeljenih 2,1 milijona EUR, kar v povprečju znaša 7 % celotnega proračuna. Delež projektov, označenih za področje družbenih in humanističnih ved, v katere so bili vključeni partnerji na zadevnem področju, je ostal med 71 % in 86 %. Ugotovitve v okviru programa Obzorje 2020 so nam pokazale, kako družbene in humanistične vede vključiti v program Obzorje Evropa na nov in učinkovitejši način.

Redno spremljanje vključevanja družbenih in humanističnih ved je pravna obveznost. Zato bom, če bom imenovana, leta 2024 razvila in predložila novo metodologijo spremljanja za vključevanje družbenih in humanističnih ved, ki bo s spremljanja, usmerjenega v vložke, prešla na ugotovitve, usmerjene v rezultate. Metodologija bo temeljila na izkušnjah, pridobljenih v okviru programa Obzorje 2020, prispevkih znanstvene skupnosti, rezultatih raziskovalnih projektov ter novih pobudah na nacionalni in regionalni ravni. Pozornost bom namenila temu, da bi se pri zasnovi delovnih programov in razpisov ustrezno upoštevale družbeno-človeške razsežnosti ter da bi se z njimi spodbujale interdisciplinarne raziskave, na primer s skupnimi razpisi, kot je skupni razpis v višini 40 milijonov EUR za misiji „100 podnebno nevtralnih in pametnih mest do leta 2030“ ter „Prilagajanje podnebnim spremembam“. V tem interdisciplinarnem razpisu bodo zajete rešitve za ozelenitev mest in renaturacijo urbanih okolij, hkrati pa bo poudarek tudi na izboljšanju družbene ozaveščenosti. Drug primer je skupni razpis v višini 15 milijonov EUR za misiji „Obnova naših oceanov in voda do leta 2030“ ter „Evropski dogovor o tleh“, namenjen zasnovi in razširjanju dobrih družbeno-okoljevarstvenih praks za končne uporabnike, tj. kmete, organe za upravljanje voda in upravljavce krajine, da bi se dolgoročno zagotovila zmogljivost pokrajine in tal za zadrževanje vode.

21. Kako boste osebno zagotovili dobro kakovost zakonodajnih in nezakonodajnih pobud v svojem resorju, popolno preglednost obiranja, namenjenega vam in vašim službam, ter dosledno in uravnoteženo posvetovanje z vsemi deležniki, pri čemer boste upoštevali, da je treba opraviti temeljite ocene učinka, zlasti glede posledic predlagane zakonodaje za mala in srednja podjetja?

V celoti bom spoštovala Medinstitucionalni sporazum o boljši pripravi zakonodaje ter v skladu z njim zagotovila, da bo zakonodaja EU bolje služila državljanom in podjetjem. Če bom imenovana, bo moje delo in delo mojih služb še naprej temeljilo na preglednosti, prav tako bom zelo tesno sodelovala z Evropskim parlamentom.

Predsednica Ursula von der Leyen me je v name naslovljeni poslanici pozvala, naj „okrepim vezi med ljudmi in institucijami, ki jim služijo, zmanjšam vrzel med pričakovanji in resničnostjo ter obveščam o tem, kaj počne Evropa“. Da bi izpolnila to zahtevo, ustrezno obveščala ter zagotavljala pretok informacij med institucijami in deležniki, se zavežujem k popolni preglednosti na srečanjih z različnimi deležniki/lobisti, pri čemer bom upoštevala etične standarde Komisije. Zavežujem se tudi, da se bom redno sestajala z deležniki ter sodelovala v dialogih o politikah z evropskimi in nacionalnimi akterji v vseh državah članicah EU v zvezi z vprašanji, ki zadevajo moj resor. Zagotoviti želim, da vsi, od univerz do raziskovalcev in inovatorjev, državljanov, malih in srednjih podjetij, institucij ter fundacij, prispevajo svoj delež pri krepitvi povezave med ljudmi in institucijami EU, zlasti kar zadeva prihodnost Evrope.

Ocena učinka je ključni del agende Komisije za boljše pravno urejanje, s katero lahko najučinkoviteje in najuspešneje dosežemo naše cilje. Zato se zelo strinjam s tem, da je treba za vsako predlagano zakonodajno pobudo z znatnim učinkom izvesti natančno oceno učinka in da tako pobudo preveri Odbor za regulativni nadzor. Ocene učinka pozitivno prispevajo k zakonodaji EU in izboljšujejo njeno kakovost, to pa je mogoče doseči z nenehnim vključevanjem državljanov in deležnikov. Posvetovanje s ključnimi deležniki bi moralo potekati že od samega začetka priprave zakonodajnih pobud, na primer v fazi zbiranja podatkov, na katerih temelji ocena učinka. Pri slednjih vloga modeliranja ostaja ključnega pomena. JRC upravlja nekatere ključne modele in ima edinstvene podatke, s katerimi se lahko med drugim podprejo regionalne politike, pa tudi nekatere edinstvene infrastrukture v EU. Še naprej se bom posvečala podpori temu delu. Poleg tega je delo JRC na področju predvidevanja vsekakor orodje, na katero se lahko zanesemo pri pripravi scenarijev, v katerih se upoštevajo zapleteni izzivi, s katerimi se sooča Evropa in ki so včasih brez primere. Veselim se tesnega sodelovanja s podpredsednikom Marošem Šefčovičem v zvezi s tem.

Zagotovila bom, da bo Evropski parlament redno obveščen, zlasti pred pomembnimi dogodki in v ključnih fazah mednarodnih pogajanj, pa tudi o razvoju in izvajanju programov in pobud, ki spadajo v moj resor. Prav tako bom tesno sodelovala z ustreznimi odbori ter bom dejavna in navzoča pri pripravi resolucij, s katerimi se Komisijo poziva k predložitvi zakonodajnih predlogov.

22. Kako boste vi in vaše službe skrbeli za okrepljeno sodelovanje z odborom ITRE? Katere konkretne ukrepe boste sprejeli, da bo odbor ITRE pravočasno in proaktivno prejemal enake informacije kot Svet in države članice v zvezi z vsemi načrtovanimi zakonodajnimi ali nezakonodajnimi pobudami? Kako boste olajšali nadzor odbora ITRE nad zakonodajnimi in nezakonodajnimi postopki, s čimer bi v zgodnji fazi dali na voljo vse potrebne informacije o pripravi zakonodajnih, delegiranih in izvedbenih aktov ter olajšali spremljanje njihovega izvajanja? Kaj nameravate storiti, da bo odbor ITRE ustrezno obveščen in vključen v vse mednarodne sporazume na vašem področju politike?

Kot nekdanja članica Evropskega parlamenta se popolnoma zavedam, kako pomembno je tesno in plodno sodelovanje z njim, zlasti z odborom ITRE. Neomajno sem zavezana k zagotavljanju, da bo ta odbor pravočasno prejel celovite informacije o vseh pomembnih dogodkih sočasno z informacijami, ki se posredujejo Svetu. V celoti sem vam na voljo za dejavno udeležbo na rednih sestankih vašega odbora in za konstruktivno izmenjavo mnenj. Razumem pomen preglednosti in vem, da vam Komisija že zagotavlja najnovejše informacije in podrobna pojasnila o zakonodajnih, nezakonodajnih, delegiranih in izvedbenih aktih, med drugim o njihovem izvajanju. Na tej podlagi se bom neumorno zavzemala za trdno sodelovanje med Komisijo in Evropskim parlamentom, da bi ustvarili vzdušje medsebojnega zaupanja in spoštovanja. S spoštovanjem teh načel lahko skupaj zagotovimo, da bodo naša skupna prizadevanja čim bolj pregledna in učinkovita.

V Skupnem dogovoru glede delegiranih aktov sta predvidena posredovanje okvirnega načrtovanja delegiranih aktov ter pravočasno obveščanje Evropskega parlamenta in Sveta o delu strokovnih skupin, ki Komisiji pomagajo pri pripravi delegiranih aktov. Medinstitucionalni register delegiranih aktov, ki je bil vzpostavljen leta 2017, zagotavlja informacije o življenjskem ciklu delegiranih aktov od načrtovanja do objave, kar Evropskemu parlamentu omogoča, da je v celoti seznanjen z delom Komisije na tem področju. Podobno so v registru komitologije na voljo informacije o sestankih komitoloških odborov. Vedno ko se odbor sestane, da bi razpravljal o osnutku izvedbenega akta, poteka dejavno obveščanje Evropskega parlamenta. Kot je že bilo navedeno, Komisija ta register redno uporablja. Zavežujem se, da bom še naprej ohranjala ta nemoteni pretok informacij.

Kar zadeva mednarodno sodelovanje, sem v skladu s pravnimi obveznostmi Komisije v celoti zavezana obveščanju Evropskega parlamenta o pogajanjih v zvezi s pridružitvenimi sporazumi v okviru programa Obzorje Evropa ter podaljševanju sporazumov o sodelovanju na področju znanosti in tehnologije.

V postopku pridružitvenih sporazumov v okviru programa Obzorje Evropa nameravam zagotoviti kar največjo preglednost za sozakonodajalca. Komisija bo v zvezi s tretjimi državami iz kategorije (d) še naprej zagotavljala, da se pred sklenitvijo pridružitvenih sporazumov Parlamentu v odobritev predložijo vsi bistveni politični, strateški in proračunski elementi teh sporazumov. Ponovno potrjujem tudi svojo pripravljenost za proaktivno sodelovanje s Parlamentom na vseh ustreznih ravneh ter v okviru Pogodb in medinstitucionalnega pravnega okvira.

Vprašanja Odbora za kulturo in izobraževanje:

1. Izobraževalna politika

Kako si predstavljate prihodnost izobraževalnih politik EU?

Izobraževanje je v središču evropskega načina življenja in ključ do tega, da Evropa postane konkurenčna v svetovnem gospodarstvu znanja. Izboljšanje dostopa do izobraževanja in kakovosti izobraževanja je osrednjega pomena za rešitev številnih največjih izzivov za Evropo ter je zato strateškega pomena za našo prihodnost.

V skladu z omejenimi pristojnostmi Unije na področju izobraževanja bom storila vse, kar je v moji moči, da bom spodbujala sodelovanje med državami članicami in jih podpirala, ob tem pa v celoti spoštovala njihove pristojnosti in odgovornosti. To nalogo bom opravljala s ciljem pomagati državam članicam pri razvoju kakovostnega izobraževanja, ki bo temeljilo na kakovostnem poučevanju in kakovostni organizaciji izobraževalnih sistemov, pa tudi na kulturni in jezikovni raznolikosti teh držav. V celoti se zavedam, da so za ta pomembni podvig potrebna stalna in skupna prizadevanja vseh deležnikov, in do konca tega mandata se bom še naprej osredotočala nanj. To bo pomemben trenutek za oceno našega dosedanjega napredka in hitro rešitev preostalih izzivov, ki so še pred nami.

2. Katere konkretne ukrepe boste sprejeli, da bo evropski izobraževalni prostor vzpostavljen do leta 2025, in kako ga nameravate razvijati po letu 2025?

Prizadevanja za vzpostavitev evropskega izobraževalnega prostora do leta 2025 in širše so ključni del poslanice, ki jo je name naslovila predsednica Ursula von der Leyen. Pri tem gre za skupno prizadevanje, zato bom še naprej sodelovala pri uresničevanju te skupne vizije v skladu s prednostnimi področji in konkretnimi ukrepi, dogovorjenimi za usmerjanje in podpiranje ukrepov držav članic.

Trenutno poteka postopek vmesnega pregleda izvajanja evropskega izobraževalnega prostora. Ta proces poslušanja, dialoga in skupnega razmisleka z državami članicami, institucijami EU in deležniki, ki poteka v letu 2023, nam bo pomagal pri oceni stanja in zagotovil zagon za vzpostavitev evropskega izobraževalnega prostora do leta 2025. Rezultati tega procesa, ki vključuje vmesni pregled, v sodelovanju z Evropskim parlamentom organiziran 10. oktobra 2023, bodo prispevali k dokazni podlagi za poročilo Komisije o končni oceni evropskega izobraževalnega prostora, ki naj bi bilo sprejeto leta 2025.

Dokazi, ki so že na voljo: poročilo Komisije o evropskem izobraževalnem prostoru iz novembra 2022 je pokazalo, da gre napredek v pravo smer, saj je opazna pozitivna navzgor usmerjena konvergenca pri več kazalnikih, ki se spremljajo že dlje časa, kot so zgodnje opuščanje šolanja, udeležba v predšolski vzgoji in varstvu ter dosežena terciarna izobrazba. S tem pozitivnim napredkom sem dobro seznanjena, vendar me še posebej zanimajo področja, na katerih je treba okrepiti prizadevanja za izboljšanje kakovosti in pravičnosti v izobraževanju in usposabljanju. V poročilu je jasno navedeno, da je delež učencev z zelo slabimi rezultati pri branju, matematiki in naravoslovju nesprejemljivo velik, kar je izziv, ki se je zaradi COVID-19 še okrepil. Mladi s slabimi osnovnimi spretnostmi se bodo pozneje v življenju verjetno srečevali z ovirami, bodisi na trgu dela bodisi v zasebnem življenju. Podatki tudi kažejo, da Evropa v primerjavi s številnimi svetovnimi konkurenti ni uspešna. Ker so izobraževanje in spretnosti bistveni za konkurenčnost Evrope v svetu, ne smemo nikoli biti preveč zadovoljni.

Če bom imenovana, se bom zato pri svojem delu osredotočila na tekoče pobude v preostanku mandata Komisije in olajšala napredek na področjih, ki jim moramo nameniti posebno pozornost pri vzpostavitvi evropskega izobraževalnega prostora do leta 2025. Moj cilj je doseči napredek pri izvajanju evropskega izobraževalnega prostora s podpiranjem reform v državah

članicah. S tem sedanjim delom se bo olajšalo vzajemno učenje, da bi se omogočilo visokokakovostno, vključujoče in pravično izobraževanje v skladu z različnimi pobudami in priporočili Sveta, sprejetimi od začetka vzpostavitve evropskega izobraževalnega prostora. Države članice imajo skupni interes za močne in dobro delujoče izobraževalne sisteme po vsej Uniji. Na začetku decembra bodo objavljeni najnovejši rezultati Programa mednarodne primerjave dosežkov učencev OECD, ki bodo pokazali, kam se uvrščamo glede ravni osnovnih spretnosti in dobrobiti petnajstletnikov. Rezultate bom analizirala in že zdaj se zavežujem, da bom z vsemi ustreznimi deležniki sodelovala pri reševanju morebitnih izzivov, ugotovljenih v tej raziskavi, na podlagi nabora orodij iz Priporočila Sveta o poteh do uspeha v šoli, ki je ena od ključnih pobud, uvedenih v okviru evropskega izobraževalnega prostora. Osredotoča se na preprečevanje zgodnjega opuščanja šolanja in spodbujanje dokončanja srednješolskega izobraževanja ter prvič daje velik poudarek dobrobiti v šoli kot dejavniku za doseganje rezultatov. V zvezi s tem bom spomladi 2024 predstavila rezultate dela strokovne skupine za dobrobit v izobraževanju in podporna učna okolja, ki bo oblikovalcem politik in šolam zagotovila nasvete o tem, kako obravnavati dobrobit in duševno zdravje z izobraževanjem in v izobraževanju.

Ena od tem, o kateri bi še posebej rada razpravljala, so izzivi v učiteljskem poklicu, in sicer njegova privlačnost in pomanjkanje učiteljev, in kako lahko pobude EU, kot so učiteljske akademije Erasmus+, evropska nagrada za inovativno poučevanje ali prihodnji predlog o okviru učne mobilnosti, pomagajo pri reševanju teh izzivov. Vse to bo služilo kot podlaga, na kateri bo Komisija pripravila naslednjo fazo do leta 2030, na njej pa bo temeljil tudi pregled strateškega okvira za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju v zvezi z uresničevanjem evropskega izobraževalnega prostora in širše, ki ga bo opravil Svet. Ne glede na rezultate lahko samo poudarim svojo zavezanost ključni vlogi, ki jo bodo imeli učitelji pri uspešnem razvoju evropskega izobraževalnega prostora do leta 2025 in širše.

V središču našega delovanja ostaja, kako izboljšati kakovost in konkurenčnost visokošolskega izobraževanja ter ga narediti bolj vključujočega in dostopnega za širši krog učečih se. Prizadevala si bom za uresničitev cilja, da se pobuda Evropske univerze do sredine leta 2024 razširi na 60 zavezništev evropskih univerz, ki vključujejo več kot 500 visokošolskih institucij po vsej Evropi. Tako bo dosežena kritična masa za pobudo. Veseli me, da smo na dobri poti k uresnitvi tega cilja, saj smo ravnokar dosegli skupno 50 zavezništev.

Poročilo, objavljeno v začetku leta 2023, kaže znatno razdrobljenost vzajemnega priznavanja kvalifikacij. Potrebna bo več dela, zato bom svoja prizadevanja v Komisiji, pa tudi v sodelovanju z državami članicami osredotočila na to, da bi se približali uresnitvi samodejnega vzajemnega priznavanja kvalifikacij.

Poleg tega bom na področju visokošolskega izobraževanja v tesnem sodelovanju z državami članicami, visokošolskimi institucijami, študentskimi organizacijami in deležniki še naprej preučevala možnosti in potrebne korake za uvedbo morebitne skupne evropske diplome na podlagi sooblikovanih evropskih meril, pa tudi za morebitni pravni status zavezništev visokošolskih institucij. Poleg tega bom spremljala nadaljnji razvoj pobude za evropsko študentsko izkaznico, da bi olajšali mobilnost sodelujočih študentov in visokošolskih institucij.

Ob tem Komisija dobro napreduje pri pripravi predloga za priporočilo Sveta za revizijo obstoječega okvira učne mobilnosti, za katero so bila organizirana posvetovanja in državljanski forum.

Vsekakor sem prepričana, da se bodo vsa naša skupna prizadevanja nadaljevala tudi po letu 2025, saj sta za razvoj naših gospodarstev, ki temelji na zelenem in digitalnem prehodu,

potrebna stalno spreminjanje in prilagajanje vseh sistemov. To se začne z izobraževanjem, ki upošteva naraščajoče in spreminjajoče se potrebe podjetij ter se odziva na nove zahteve na trgih dela, pa tudi izpolnjuje širšo družbeno vlogo.

3. Kako boste odpravili vrzel v digitalnih znanjih in spretnostih, s katerimi instrumenti boste podprli projekte in spodbudili strategije za izboljšanje digitalnih znanj in spretnosti v Evropi?

Širitev digitalnega izobraževanja ostaja prednostna naloga, saj so digitalne spretnosti ter ravnanje z informacijami na kritičen in informiran način postali bistveni v našem vsakdanjem življenju. EU se danes srečuje s precejšnjo vrzeljo v digitalnih spretnostih. Poleg tega se povečuje razkorak med udeležbo moških in žensk v digitalnem sektorju, saj ima le 24 od 1 000 diplomantk visokošolskih programov predmet, povezan z IKT, le šest od teh diplomantk pa se zaposli v digitalnem sektorju – in to kljub visoki uspešnosti žensk na področju digitalnih spretnosti, kot je bila izmerjena v mednarodni raziskavi računalniške in informacijske pismenosti (ICILS). Hkrati je pandemija COVID-19 poleg povečane uporabe digitalnih tehnologij povzročila prehod na spletno in kombinirano učenje, ki je brez primere.

V akcijskem načrtu za digitalno izobraževanje 2021–2027 je že predstavljena vseevropska strateška vizija za doseganje visokokakovostnega, vključujočega in dostopnega digitalnega izobraževanja. Zavežem se, da bom pospešila delo v zvezi z dvema prednostnima nalogama akcijskega načrta, tj. razvojem digitalnih spretnosti in uporabo tehnologije v izobraževanju. To je v središču predlogov Komisije za priporočili Sveta o ključnih omogočitvenih dejavnikih uspešnega digitalnega izobraževanja in usposabljanja ter o izboljšanju zagotavljanja digitalnih spretnosti v izobraževanju in usposabljanju, predloženih aprila 2023. Namen predlogov je obravnavati dva glavna skupna izziva, ki so ju skupaj opredelile Komisija in države članice: pomanjkanje vsevladnega pristopa k digitalnemu izobraževanju in usposabljanju ter pomanjkljivosti sistemov izobraževanja in usposabljanja pri opremljanju ljudi s potrebnimi digitalnimi spretnostmi. Ta predloga o digitalnem izobraževanju in spretnostih prispevata tudi k evropskemu letu spretnosti 2023. Za izboljšanje položaja je treba digitalnemu izobraževanju nameniti pozornost že v zgodnji fazi izobraževanja ter nato na vseh ravneh izobraževanja in usposabljanja. Posebno pozornost je treba nameniti prednostnim ali težko dosegljivim skupinam. Sprejetje priporočil s strani Sveta letos jeseni nam bo omogočilo, da z državami članicami sodelujemo znotraj jasnega okvira, tako da se tesno povežemo s komisarjem Nicolasom Schmitom, ustreznimi podpredsedniki in drugimi člani Komisije po pristopu, ki vključuje celotno Komisijo.

Podpiranje digitalne preobrazbe je tudi ena od glavnih prednostnih nalog sedanjega programa Erasmus+, zato bom še naprej podpirala ukrepe za izboljšanje razvoja digitalnih spretnosti in kompetenc na vseh ravneh družbe. Naj vam navedem samo dva konkretna primera: prvič, Skupno raziskovalno središče je razvilo brezplačna večjezična spletna orodja SELFIE, ki šolam in učiteljem omogočajo, da ocenijo svoje odlike in slabosti pri uporabi digitalnih tehnologij; drugič, vzpostavljeno je evropsko vozlišče za digitalno izobraževanje, ki zagotavlja platformo za izmenjavo dobrih praks v digitalnem izobraževanju ter povezuje nacionalne organe, zasebni sektor, strokovnjake, raziskovalce, ponudnike izobraževanja in usposabljanja ter civilno družbo.

4. Kakšna je vaša dolgoročna vizija za izobraževalne politike EU in kako nameravate spodbujati evropsko državljansko vzgojo v državah članicah EU?

Verjamem, da si moramo v prihodnje skupaj z državami članicami še naprej prizadevati za izboljšanje kakovosti izobraževanja in dostopa do njega. Izobrazba je temelj, brez katerega ni kakovostnih raziskav in inovacij. Prav tako je bistvenega pomena za obvladovanje stalne potrebe po spreminjanju in prilagajanju v okviru dvojnega zelenega in digitalnega prehoda ter

za uspeh pri tem. Izobraževanje mora upoštevati tudi potrebe podjetij in nove zahteve za ljudi, da so uspešni na trgu dela.

Poleg teh „uporabnejših“ prispevkov izobraževanja vidim pomembno vlogo državljske vzgoje, saj je državljska udeležba samo bistvo demokracije. Poročilo Evropskega parlamenta o izvajanju ukrepov državljske vzgoje je trdna podlaga za razmislek Komisije o tem, kako okrepiti skupna prizadevanja evropskih institucij in držav članic na tem področju. Pričakujemo tudi sklepe Sveta o prispevku izobraževanja in usposabljanja h krepitvi skupnih evropskih vrednot in demokratičnega državljanstva. Državljska vzgoja bo pomembna tema našega vmesnega pregleda evropskega izobraževalnega prostora 10. oktobra in novembrskega evropskega vrha o izobraževanju. Podpora učiteljem in šolam z namenskimi orodji bi morala še naprej predstavljati pomemben prispevek. Med take primere spadajo brezplačno učno gradivo, ki je na voljo v učnem koticu Komisije, širok nabor informacij o vprašanih na področju izobraževalne politike in priložnostih za poklicni razvoj za širšo izobraževalno skupnost v šolstvu ter orodja za mreženje, ki so na voljo na evropski platformi za šolsko izobraževanje. Z ukrepi Jean Monnet za šole, ki se financirajo iz programa Erasmus+, se bodo še naprej podpirali usposabljanje učiteljev in inovativni učni projekti v evropskih šolah na področju študij EU.

5. Katere konkretne ukrepe nameravate sprejeti, da bi upoštevali dosedanje izkušnje s programom Erasmus+? Kako se boste spoprijeli s pritiskom na program Erasmus+, ki je posledica visoke inflacije in naraščajočih obrestnih mer za instrument NextGenerationEU?

„Erasmus“ je zame nedvomno eden od najuspešnejših evropskih zaščitnih znakov.

V celoti se bom zavezala nadaljnjemu strateškemu izvajanju in spodbujanju programa Erasmus+, našega vodilnega programa EU na področju izobraževanja, usposabljanja, mladine in športa. V programu Erasmus+ je sodelovalo že več kot 13 milijonov ljudi, s tem pa je postal simbol ukrepanja EU na področju izobraževanja, pa tudi širše. Smo sredi postopka pregleda: Komisija se pripravlja na začetek javnega posvetovanja, ki se bo upoštevalo pri hkratni oceni prejšnjega programa Erasmus+ (obdobje 2014–2020) in sedanjega programa Erasmus+ na sredini njegovega programskega obdobja (obdobje 2021–2027). Veselim se povratnih informacij.

Vse to bo podlaga za prihodnje odločitve o programu Erasmus+, zlasti o njegovi različici po letu 2027. Prednostne naloge v okviru programa Erasmus+ so vključevanje, digitalna preobrazba, trajnostnost in participacija mladih. Še posebno blizu mi je prednostna naloga v zvezi z vključevanjem in raznolikostjo. To vključuje dejavno vzpostavljanje stikov s potencialnimi udeleženci, ki se zaradi svojega ozadja morda soočajo z ovirami za udeležbo. Da bi program naredila še bolj dostopen tistim, ki ga najbolj potrebujejo, bom gradila na sedanji strategiji vključevanja in raznolikosti. Program Erasmus+ je že pokazal, da je bilo po zaslugi njegove vgrajene prožnosti mogoče zaporedoma obravnavati dramatične posledice COVID-19 in ruske vojne agresije proti Ukrajini.

V celoti se zavedam sedanjih izzivov, s katerimi se udeleženci programa srečujejo zaradi naraščajočih življenjskih stroškov, in splošnega pritiska na proračun EU, čeprav se je proračun sedanjega programa v primerjavi z njegovim predhodnikom skoraj podvojil. Kot prvo je bilo financiranje hitro prilagojeno za nekatere stroškovne kategorije individualne podpore za mobilnost v programu Erasmus+ in Evropski solidarnostni enoti. Potreba po nadaljnji podpori se še preučuje. Rezultate preučitve nameravam uporabiti za utemeljitev ohranitve visoke ravni vključenosti in dostopnosti naših programov.

Prav tako želim biti odkrita in pragmatična: oblikovanja politik ni brez ustreznih finančnih sredstev. Če bom imenovana, bom kar najbolj izkoristila svoje proračunsko strokovno znanje

in se zavzela za ta program, katerega zelo visoka dodana vrednost EU je očitna. Storila bom vse, kar je v moji moči, da bo naš vodilni program na področju mobilnosti še naprej zagotavljal to, kar zagotavlja že zadnjih 36 let, – povezovanje ljudi prek meja, širjenje obzorij ter zagotavljanje priložnosti za učenje in razvoj za vse v teh težkih finančnih razmerah.

6. Kako se nameravate soočiti z vse hujšimi kršitvami akademske svobode na svetovni ravni, tudi v nekaterih državah članicah EU?

Akademska svoboda in svoboda znanstvenega raziskovanja varuje člen 13 Listine EU o temeljnih pravicah. To je osnovni pogoj za oblikovanje evropskega izobraževalnega prostora in evropskega raziskovalnega prostora (ERP). Vendar akademske svobode ter avtonomije univerz in raziskovalnih institucij ni lahko oceniti, razmere na svetovni ravni in po Evropi pa so različne. V primeru obstoječih predpisov in organizacijskih ureditev, s katerimi se krši Listina o temeljnih pravicah ali za katere je očitno, da povzročajo nasprotje interesov, je treba pregledati dostop do financiranja EU. Če bom imenovana, bom brez oklevanja preučila, ali bi morala Komisija ob polnem spoštovanju veljavnih postopkov iz pravnih instrumentov, ki se uporabljajo, priporočiti ustavitev financiranja EU v primerih, ko upravičenci ne spoštujejo pravil, ki zadevajo vrednote EU iz člena 2 Pogodbe, zlasti načela nediskriminacije iz člena 21 Listine o temeljnih pravicah.

Čeprav taka odločitev ne temelji neposredno na kršitvi akademske svobode, temveč bolj na premislekih o tveganjih, ki jih to povzroča za proračun EU, je morda dobro, da v tem okviru omenim Izvedbeni sklep Sveta z dne 15. decembra 2022 o ukrepih za zaščito proračuna Unije pred kršitvami načel pravne države v eni od držav članic. Kot razumem, je Komisija v stalnem stiku z ustreznimi nacionalnimi organi, da bi ocenila izvajanje zahtevanih popravniških ukrepov v okviru režima pogojenosti. Komisija v duhu lojalnega sodelovanja in z namenom iskanja rešitev zadevnim nacionalnim organom daje in bo še naprej dajala povratne informacije.

Spodbujanje in varovanje akademske svobode, svobode znanstvenega raziskovanja in evropskih demokratičnih vrednot je ključni cilj evropske strategije za univerze. Zavedam se, da obstajajo številni instrumenti za spodbujanje in varovanje akademske svobode, zato bom zelo pozorna na to, da bodo dosegli svoj namen. Pozdravljam sedanje delo v zvezi z vodilnimi načeli za varovanje temeljnih akademskih vrednot na podlagi rimskega sporočila iz leta 2020 ter delo za opredelitev in spremljanje teh vrednot na podlagi priporočila Sveta iz aprila 2022 o vzpostavljanju povezav za transnacionalno sodelovanje.

Še naprej bom podpirala tudi ukrep Marie Skłodowske-Curie, namenjen spodbujanju akademske svobode prek projektov Inspireurope (obdobje 2019–2022) in Inspireurope+ (obdobje 2022–2025). Oba projekta združujeta zelo izkušene organizacije, ki delujejo na področju spodbujanja akademske svobode, da bi razširjali dobre prakse in branili akademsko svobodo v državah članicah in pridruženih državah. Komisija je ob pomoči konzorcija Inspireurope razvila smernice v okviru ukrepa Marie Skłodowske-Curie za vključevanje ogroženih raziskovalcev. Pripravljalni ukrep o evropskem programu štipendij za ogrožene raziskovalce, ki ga podpira Parlament, je še en dokaz o zavezanosti varovanju akademske svobode. V okviru te pilotne pobude bo razvita struktura za evropski program štipendij za ogrožene raziskovalce. Razviti bodo tudi postopki za ocenjevanje ravni in vrst tveganj, kakovosti predlogov in ustreznih izbirnih meril ter omogočena dodelitev približno 30 štipendij ogroženim raziskovalcem, da bi nadaljevali svoje delo v varnem akademskem ali neakademskem okolju.

V okviru evropskega raziskovalnega prostora obstaja tudi namenski ukrep na področju akademske svobode, ki je izrecno osredotočen na svobodo znanstvenega raziskovanja ter boj proti tujemu vmešavanju v raziskave in inovacije.

7. Kulturne politike

Kako si predstavljate prihodnost kulturnih politik in kulturne diplomacije EU?

Evropska kultura je v središču naše identitete in raznolikosti kot Evropejcev ter oblikuje našo podobo in delovanje na svetovni ravni.

Podobno se zavežujem, da bom v mejah pristojnosti, ki so Uniji s Pogodbama dodeljene na področju kulture, prispevala k razcvetu kultur držav članic, podpirala njihovo nacionalno in regionalno raznolikost ter hkrati v ospredje postavljala njihovo skupno kulturno dediščino. Če bom imenovana, bom storila vse, kar je v moji moči, da bi spodbudila sodelovanje in podprla države članice pri njihovih prizadevanjih za izboljšanje poznavanja in razširjanja naše kulturne zgodovine, ohranjanje naše kulturne dediščine ter spodbujanje kulturnih izmenjav, tudi s tretjimi državami in organizacijami.

Menim, da ima kulturna diplomacija vse pomembnejšo vlogo pri izmenjavi s partnerji in sogovorniki po vsem svetu ter pri prikazovanju znatne „mehke moči“ Evrope. Menim, da je spodbujanje kulturnega sodelovanja in dialoga o politikah z državami zunaj EU prek regionalnih skupin, mednarodnih organizacij in odnosov s posameznimi državami bistven element mednarodnih odnosov Unije. Podpirala bom prizadevanja za sprostitvev potenciala kulture in ustvarjalnosti za trajnostni družbeni in gospodarski razvoj, spodbujanje miru in boj proti radikalizaciji z medkulturnim dialogom ter okrepitev sodelovanja na področju kulturne dediščine v okviru mednarodnega kulturnega sodelovanja EU.

Kultura, ki predstavlja 4 % BDP EU, ne le pomembno prispeva k evropskemu gospodarstvu, temveč je tudi sestavni del našega evropskega načina življenja, blaginje državljanov in privlačnosti Evrope kot celote. Posledice pandemije COVID-19 so močno prizadele kulturni in ustvarjalni sektor. Več kot 32 % delovne sile v teh sektorjih predstavljajo samozaposleni. Omejitev gibanja in posledična kriza sta še povečali njihovo ranljivost ter izpostavili prekarne delovne pogoje umetnikov in kulturnih delavcev.

8. Kako boste zagotovili izvedbo delovnega načrta za kulturo za obdobje 2023–2026 v skupni in skladni politiki in financiranju EU in katere prednostne naloge si boste zastavili? Kakšna je vaša vizija za program Ustvarjalna Evropa? Kako boste dosegli večjo mednarodno prepoznavnost evropske kulture?

V delovnem načrtu EU za kulturo za obdobje 2023–2026, ki ga je nedavno sprejel Svet, so obravnavani ti izzivi in določene prednostne naloge, ki oblikujejo sodelovanje EU na tem področju. V celoti podpiram štiri prednostna področja, ki zajemajo ukrepe za podporo umetnikom in kulturnim delavcem, krepitev kulturnega udejstvovanja in vloge kulture v družbi, zagotavljanje trajnostnosti kulture ter krepitev kulturne razsežnosti v zunanjih odnosih EU. Izvajanje se je začelo hitro v začetku leta 2023, če bom imenovana, pa bom spodbujala nadaljnje izvajanje 21 ukrepov, opredeljenih v delovnem načrtu.

Skupna politika in pristop k financiranju za kulturo sta postala pomembna prednostna naloga, saj kultura prežema številna področja politike, od izobraževanja do raziskav in od socialne kohezije do zunanjih odnosov. Za kulturo so na voljo znatna finančna sredstva EU. V okviru programa Ustvarjalna Evropa za obdobje 2021–2027 s proračunom v višini 2,44 milijarde EUR, v primerjavi s proračunom prejšnjega programa (za obdobje 2014–2020) v višini 1,47 milijarde EUR, se podpirajo kulturne mreže, platforme in projekti za sodelovanje, program mobilnosti Kultura premika Evropo, evropske prestolnice kulture, nagrade za kulturo in znak evropske dediščine. Kulturni in ustvarjalni sektor poleg tega prejema podporo še iz drugih večjih skladov EU, med drugim v okviru programov Obzorje Evropa, Digitalna Evropa in InvestEU, ter iz sredstev za dejavnosti, povezane s kulturo, v okviru skladov kohezijske

politike. S programoma Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota krepimo ozaveščenost mladih o kulturni dediščini in jim pomagamo, da prevzamejo odgovornost zanjo. Kulturni in ustvarjalni sektor in industrija v razmerah okrevanja po pandemiji COVID-19 prejmeta znatno podporo iz nacionalnih načrtov držav članic za okrevanje in odpornost v okviru mehanizma EU za okrevanje. V zvezi s tem bom v okviru kolegija komisarjev še naprej tesno sodelovala z državami članicami in predstavniki regij EU pri spodbujanju naložb v kulturo v okviru oblikovanja politik EU in držav članic.

Moja vizija v zvezi s programom Ustvarjalna Evropa je, da se še naprej uporablja kot orodje za krepitev kulturnega in ustvarjalnega sektorja na evropski ravni, da bi lahko ta sektorja čim boljše izkoristila globalizirane konkurenčne pogoje na področju kulture. Tako se bo edinstveno bogastvo evropske kulture še naprej uveljavljalo v Evropi in tudi zunaj nje. Zelo mi je blizu dvojna logika ukrepa programa, v okviru katerega se kulturna raznolikost in konkurenčnost sektorjev obravnavata enako.

S sredstvi, ki so na voljo v programu Ustvarjalna Evropa, bom še naprej spodbujala vodilne pobude Komisije, ki prispevajo k skupnim ciljem nove evropske agende za kulturo iz leta 2018, kot so evropske prestolnice kulture, Glasba premika Evropo ali nagrada Evropske unije za književnost, in si prizadevala za njihovo izvajanje. Prav tako bom nadaljevala in nadgradila dve novi ključni pobudi, tj. pobudo Kultura premika Evropo, nov ukrep za individualno mobilnost umetnikov in kulturnih delavcev, ter nedavno uvedeni dan evropskih avtorjev in avtoric. Prva različica dneva evropskih avtorjev in avtoric, ki je potekala 27. marca 2023, je bila mejnik v promociji moči branja in evropskih talentov v književnosti, saj je bilo po vsej Evropi organiziranih več kot 1 000 dogodkov. Podobno je bil zelo uspešen prvi razpis v okviru pobude Kultura premika Evropo, kar kaže, da je zanimanje za program veliko. Število vlog, oddanih v prvih osmih mesecih obstoja programa, je za štirikrat preseгло število razpoložljivih nepovratnih sredstev, kar jasno kaže na pomembnost tega programa za sektor.

Kultura je tudi močan vzvod za mednarodne odnose EU, kot je priznано v tretjem cilju nove evropske agende za kulturo. Kultura ima ključno vlogo pri spodbujanju miru, preprečevanju konfliktov in podpiranju blaginje na svetovni ravni. Povezuje ljudi, presega meje in spodbuja razumevanje. Na podlagi izkušenj, pridobljenih s sodelovanjem EU na področju kulture v zadnjem desetletju, bo moje delo temeljilo na tesnem sodelovanju z državami članicami, mednarodnimi partnerji in deležniki, vključno z organizacijami civilne družbe. Gradila bom na uspešnih primerih, kot je pobuda EU „evropski prostori kulture“, katere pobudnik je bil Evropski parlament ter v okviru katere v 35 državah poteka 25 projektov na področju okolja, utrjevanja miru in človekovih pravic. Razširitev te pobude se financira v okviru programa Ustvarjalna Evropa, v njej pa lahko pod določenimi pogoji sodelujejo države Evropskega gospodarskega prostora, države kandidatke in potencialne kandidatke ter države evropske sosedске politike in druge tretje države, kar prispeva k nadaljnjemu spodbujanju čezmejnega kulturnega sodelovanja.

9. Kako nameravate gojiti kulturno dediščino, zlasti na konfliktnih območjih, in zagamčiti uspeh akcijskega načrta EU proti trgovini s kulturnimi dobrinami? Kako nameravate kulturo umestiti v središče evropskih politik?

Zavzemam se za varstvo kulturne dediščine v vseh njenih oblikah. Če bom imenovana, bom nadaljevala izvajanje uspešnih ukrepov na tem področju, vključno z znakom evropske dediščine, nagrado za evropsko dediščino in dnevi evropske kulturne dediščine. Nadaljevati nameravam delo strokovne skupine Komisije za kulturno dediščino, ki predstavlja edinstveno sodelovanje in dialog o politikah z več deležniki, ustanovljena pa je bila v okviru evropskega leta kulturne dediščine 2018. Letos bosta dodani dve podskupini: ena v zvezi z varovanjem kulturne dediščine v Ukrajini in druga v zvezi z dialogom s trgom umetnosti. V celoti se

zavedam, da je ukrajinska kulturna dediščina še posebej ogrožena zaradi ruske vojne agresije proti tej državi, zato sem še posebej vesela, da se je delo te prve podskupine že začelo sredi junija, pri njem pa sodelujejo predstavniške organizacije in priznani strokovnjaki iz vse Evrope, seveda tudi iz Ukrajine.

Za učinkovito varovanje kulturne dediščine pred nedovoljeno trgovino so potrebni trden zakonodajni okvir, mednarodno sodelovanje (tudi s partnerji, kot sta UNESCO in Interpol), trdni dokazi in dobro ciljno usmerjeni projekti. EU k temu boju prispeva s prilagojenim odzivom na ravni EU, kot je določen v strategiji EU za varnostno unijo 2020–2025 in strategiji EU za boj proti organiziranemu kriminalu za obdobje 2021–2025. Komisija je decembra 2022 predstavila akcijski načrt EU za boj proti nedovoljeni trgovini s kulturnimi dobrinami. Zavežujem se, da bom skupaj s komisarko za notranje zadeve sodelovala pri uresničevanju načrta.

Čeprav pristojnosti na področju kulture na ravni EU omejujejo možnosti za sistematično vključevanje kulture na vsa področja oblikovanja politik EU, nameravam v ta namen tesno sodelovati z drugimi člani kolegija komisarjev. Prav tako bom še naprej tesno sodelovala z državami članicami in predstavniki regij EU, da bi se ohranile ambicije pri oblikovanju politik in naložbah v kulturo na vseh ravneh.

Če bom pridobila vaše zaupanje, bom pospešila izvajanje namenskega sklopa za kulturo, ustvarjalnost in vključujočo družbo v okviru programa Obzorje Evropa. Podprla bom delo skupnosti znanja in inovacij (SZI) za kulturo in ustvarjalnost Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo (EIT). Opažam tudi, da države članice namenjajo velik poudarek kulturi v nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost, v katerih so predstavljeni ukrepi, ki zagotavljajo podporo v višini več kot 10 milijard EUR – tj. približno 2 % vseh odhodkov v okviru 27 nacionalnih načrtov. Upam tudi, da bo poročilo Komisije o kulturi in demokraciji, objavljeno junija 2023, oblikovalce politik na vseh ravneh spodbudilo k podpori našemu kulturnemu sektorju za poglobitev demokracije ter spodbujanje vključujoče in dejavne družbe.

10. Ali se zavezujete, da boste podprli okvir EU za boljši poklicni in socialni položaj umetnikov in drugih strokovnjakov v kulturnem in ustvarjalnem sektorju, ki bo jamčil tudi za njihovo socialno varnost in prenosljivost pravic? Kateri nadaljnji ukrepi EU so po vašem mnenju potrebni, da bi podprli in spodbudili kulturne in ustvarjalne sektorje EU?

Komisija je v začetku poletja 2023 objavila priporočila skupine za odprto metodo koordinacije, ki združuje strokovnjake iz držav članic, ki so preučili, kako izboljšati delovne pogoje umetnikov, kulturnih delavcev in zaposlenih v ustvarjalnih sektorjih. V sedanjem delovnem načrtu EU za kulturo za obdobje 2023–2026 so predvidene dodatne dejavnosti, posvečene tej temi, kot so tematske delavnice, in spletna platforma, namenjena delovnim pogojem umetnikov in zaposlenih v ustvarjalnih sektorjih, ki bo temeljila na podatkih, zbranih v okviru skupine za odprto metodo koordinacije. To so mehki ukrepi, vendar lahko utrejo pot učinkovitemu sodelovanju pri prihodnjih ukrepih. Prepričana sem, da brez poštenih delovnih pogojev ni prave umetniške svobode. Zato z zanimanjem pričakujem končno različico poročila, ki ga bo Parlament pripravil na lastno pobudo. Če bom imenovana, bom v kolegiju komisarjev z veseljem prevzela vlogo zagovornice kulturnih delavcev in zaposlenih v ustvarjalnih sektorjih, pri čemer bom glede na pravni okvir, v katerem delujemo, ostala realistična, ter bom to temo obravnavala s komisarji, ki jih vaše poročilo najbolj zadeva.

Za sprostitve velikega potenciala Evrope moramo v ospredje postaviti ustvarjalnost kot eno od ključnih kompetenc za konkurenčno in trajnostno Evropo. Menim, da mora resnična evropska strategija za kulturni in ustvarjalni sektor in industrijo temeljiti na razumevanju obstoječih dobrih praks in prihodnjih izzivov. Ključno je, da se sektorji obravnavajo kot celota, da bi lažje

delovali kot en ekosistem za boljši učinek in tako bolje prispevali k družbenim izzivom, kot je trajnostnost. Komisija že dosega dober napredek v tej smeri z ustanovitvijo nove skupnosti znanja in inovacij Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo, namenjene kulturni in ustvarjalni industriji, tj. EIT Kultura in ustvarjalnost. Svoja prizadevanja bom usmerila v zagotovitev, da bo ta skupnost začela polno delovati v začetku leta 2024. Namen pristopa Komisije je preizkusiti nove zamisli, spodbujati stike med panogami ter povezati podjetnike med seboj in z najboljšimi raziskavami, pa tudi najti rešitev za to, kar vidim kot glavni izziv v teh sektorjih, tj. njihovo razdrobljenost. Na okroglih mizah, ki so potekale v začetku tega leta, so bili opredeljeni ključni izzivi za ekosistem, in sicer krepitev trajnostnosti; medsektorske inovacije in podpora; razsežnost središča in obrobja, regionalna in lokalna razsežnost; nove tehnologije, umetna inteligenca, platforme, pravično plačilo in digitalne spretnosti ter doseg in razvoj občinstva. Te ugotovitve bom uporabila kot podlago za okrepitev ekosistema in zmanjšanje njegove razdrobljenosti.

11. Mladinska in športna politika

Kako si predstavljate prihodnost mladinske in športne politike EU?

Prednostne naloge na področju mladih in športa so dejansko prepletene, saj imata oba sektorja horizontalno in večsektorsko razsežnost. Občudujem njuno veliko povezovalno moč v naših družbah.

Komisija želi s strategijo EU za mlade 2019–2027 „angažirati, vključiti in opolnomočiti mlade“, da bi jih vključila v demokratično življenje in vsem zagotovila potrebne vire za udeležbo v družbi. Hkrati se prek športa ustvarjajo povezave v skupnosti, krepi socialna vključenost in spodbuja večji občutek evropske identitete. Z našimi prizadevanji za spodbujanje evropske razsežnosti v športu poskušamo doseči marginalizirane člane naše družbe in jih vključiti v vključujoče skupnosti, hkrati pa spodbujati zdrav življenjski slog za vse. Športne politike so v tem smislu odločilen prispevek k doseganju ciljev strategije za mlade. Moje glavne prednostne naloge na področju mladinske politike so zagotoviti, da bo imelo več mladih koristi od politik in programov EU, da bodo imeli besedo na področjih politike, ki jih zadevajo, in da bo to sodelovanje nazadnje prineslo rezultat: opolnomočenje mladih v Evropi, da bodo bolj pripravljeni na prihodnje izzive v življenju.

12. Katere ukrepe nameravate sprejeti za trdno in smiselno zapuščino evropskega leta mladih 2022 in evropskega leta znanj in spretnosti 2023? Kako si predstavljate sodelovanje s komisarjem Schmitom pri tem? Kako se boste odzvali na posebne zahteve mladih, izražene med evropskim letom mladih 2022 in na konferenci o prihodnosti Evrope? Ali se zavezujete, da boste za prihodnje zakonodajne predloge EU uvedli obvezen in smiseln „mladinski test“? Kako boste dosegli, da bo strategija za mlade, ki bo ocenjena leta 2023, prinesla oprijemljive rezultate za mladino?

Evropsko leto mladih 2022 je bila edinstvena priložnost, da mlade postavimo v ospredje politične agende. Uvedeno je bilo v kritičnem času, ko si mladi še niso povsem opomogli od posledic pandemije COVID-19, zaradi ruske vojne agresije proti Ukrajini in njenih posledic pa so se še povečali izzivi, s katerimi so se že soočali mladi, mladinski delavci ter organizacije civilne družbe po vsej Evropi.

Evropsko leto mladih je prineslo spodbudo in zagon, da za mlade naredimo več, da ustvarimo priložnosti, prostore in orodja, ki bi jim omogočali, da se angažirajo, spregovorijo in predstavijo svojo vizijo, kot so to zahtevali sami. EU bi morala graditi na zelo velikem številu dogodkov, na katerih se je evropska razsežnost pokazala kot neločljiv del mladinskih pobud.

Platforme in orodja, vzpostavljeni med evropskim letom mladih, kot sta platforma Voice Your Vision (Predstavi svojo vizijo) in Youth Talks (Govori mladih), so mladim omogočili, da izrazijo svoja stališča o prihodnosti in svoje pomisleke. Z vsemi člani kolegija so potekali dialogi o politikah na visoki ravni, da bi mladim omogočili, da spregovorijo in delijo svoja spoznanja na najvišji ravni na vseh področjih politike. Z evropskim letom mladih se je vidik mladih resnično vključil na vsa področja politike. V okviru evropskega leta mladih so se vse službe Komisije aktivno vključile v podporo mladim, evropski mladinski portal pa je pokazal, na kako veliko načinov mladi Evropejci dejavno sodelujejo z EU.

Konkreten element zapuščine evropskega leta mladih so nacionalni koordinatorji in skupina mladinskih deležnikov, ki bodo postali stalna platforma. Priznavam vlogo Parlamenta pri tem. Prepričana sem, da lahko koordinatorji in skupina skupaj prispevajo k izboljšanju posvetovanja o zakonodajnih predlogih. Poleg tega se bo mladinski dialog EU še naprej uporabljal kot forum za stalna posvetovanja in stike med mladimi in mladinskimi organizacijami ter oblikovalci politik o temah, ki so zanje pomembne.

Da bi zagotovili koristno zapuščino, je treba cilje evropskega leta mladih obravnavati v okviru strategije EU za mlade 2019–2027, ki določa vizijo za mlajše generacije in okvir politike, podprt s programi Erasmus+, DiscoverEU in Evropska solidarnostna enota ter drugimi programi EU. Lahko je tudi vodilo za nacionalne mladinske politike držav članic.

Ob upoštevanju vsega tega je pomembno izkoristiti izkušnje z evropskim letom mladih, da se zagotovi učinkovita zapuščina. Če bom imenovana, bom zagotovila, da se bodo te izkušnje odražale v poročilu, ki je predvideno v členu 7 sklepa o evropskem letu mladih in bo predloženo še pred koncem leta 2023. To bo tudi trenutek, ko bo Komisija dokončala vmesno oceno strategije EU za mlade 2019–2027 in začela pripravljati poročilo o izvajanju za obdobje 2022–2024. Vse to utira pot nadaljnji razširitvi zapuščine evropskega leta mladih v prihodnjih letih. Na podlagi poročila o evropskem letu mladih in vmesne ocene strategije EU za mlade 2019–2027, ki jo bo izvedla Komisija, bi lahko Svet v letu 2024 opravil vmesni pregled strategije EU za mlade, zagotovilo pa bi se lahko tudi boljše sodelovanje na področju mladine v prihodnosti.

V sodelovanju s komisarjem za delovna mesta in socialne pravice bom zagotovila, da se bo zapuščina evropskega leta mladih dobro povezala z ukrepi, ki se izvajajo v okviru evropskega leta spretnosti. Sklep o letu spretnosti je bil sprejet 10. maja 2023 in bo vključeval številne dejavnosti, ki se bodo izvajale do 8. maja 2024. Veliko teh dejavnosti se je že začelo izvajati. Na primer, tekmovanje EuroSkills, ki bo potekalo septembra, in tematski seminar o mobilnosti vajeništva, ki bo potekal novembra.

Da bi se odzvali na želje mladih po tem, da mobilnost postane resnično izvedljiva za vse, nameravam predložiti predlog za evropski okvir učne mobilnosti, ki bo del širšega svežnja o talentih, ki bo sprejet letos jeseni.

Evropsko leto mladih je jasno pokazalo, da Komisija spodbuja dejavno vključevanje mladih na vseh ravneh oblikovanja politik, od zasnove do izvajanja in ocenjevanja.

Mladi sodelujejo tudi v ciljno usmerjenih posvetovanjih. Prispevek mladih se odraža v ocenah učinka in vrednotenjih ter v zbirnem poročilu kot prilogi o dejavnostih posvetovanja. V ocenah učinka se analizira tudi možnost pričakovanih škodljivih posledic za mlade, po potrebi pa so opredeljeni potrebni blažilni ukrepi. Nekaterne ocene učinka in vrednotenja se že osredotočajo predvsem na mlade, na primer pobuda za zaposlovanje mladih, Europass, jamstvo za otroke, individualni učni računi itd. Na podlagi evropskega leta mladih 2022 bodo nacionalni koordinatorji in skupina mladinskih deležnikov, ki so bili vzpostavljeni v okviru evropskega

leta mladih in v katerih ima dejavno vlogo tudi Evropski parlament, postali stalna platforma, ki ima lahko ključno vlogo v postopkih posvetovanja.

Osebnostno pozdravljam zamisel o t. i. oceni učinka z vidika mladih in cenim interes Evropskega parlamenta v zvezi s tem. To je bila jasna zahteva predstavniške organizacije v okviru evropskega leta mladih. Če bom imenovana, se zavežem, da bom usmerjala naše skupno delo pri preučitvi, kaj bi lahko ta ocena učinka vključevala v praksi, in pri določitvi realističnih pričakovanj glede morebitnih rezultatov, ki bi jih lahko prinesla.

Za dopolnitev tega so na podlagi zavez, sprejetih v okviru Konference o prihodnosti Evrope, državljski forumi postali stalnica pri udeležbi javnosti, mladi pa bodo v njih še naprej imeli pomembno vlogo. Po potrebi se bo v postopku ocene učinka uporabilo „poročilo državljanov“, v katerem bodo povzeti rezultati tega posvetovanja z državljski.

Menim, da bo Komisija s temi tremi elementi – okvirom za boljše pravno urejanje, močnim sodelovanjem mladinskih organizacij in državljskimi forumi – naredila velik korak k upoštevanju vidika mladih pri odločanju v EU.

13. Kako nameravate okrepiti in dodatno podpreti evropsko solidarnostno enoto?

Solidarnost je temeljni steber projekta evropskega povezovanja, saj zagotavlja jasno usmeritev za državljane EU, zlasti mlajše. Pomen solidarnosti med posamezniki in skupnostmi znotraj ali prek meja je postal še očitnejši leta 2022 po začetku ruske vojne agresije proti Ukrajini. To je močno povečalo pomen in prepoznavnost prostovoljstva. Evropska solidarnostna enota je vodilni program za prostovoljstvo. Od leta 2016 je bilo prejetih več kot 2 milijona vlog in financiranih skoraj 77 000 priložnosti, povpraševanje po ukrepih Evropske solidarnostne enote pa trenutno močno presega zmožnosti. Za proračun za leto 2023 je bil izveden soprenos iz proračuna za misije programa Obzorje Evropa na Evropsko solidarnostno enoto (v višini več kot 16,5 milijona EUR). Moj namen je, da se s tem prenosom mladim omogoči prostovoljstvo v konkretnih dejavnostih na terenu in podprejo cilji misij programa Obzorje Evropa. To je dober primer sinergij med programi, ki bi bili v moji pristojnosti, s čimer bi se zagotovila spodbuda za misije in mlade. Če bom imenovana, se veselim nadaljnjega preučevanja teh sinergij.

Doseg Evropske solidarnostne enote se je leta 2022 razširil na mednarodno raven, saj so bile posameznikom, starim 18–35 let, ponujene nove čezmejne prostovoljske aktivnosti v podporo operacijam humanitarne pomoči v tretjih državah.

Zaradi nenehnega osredotočanja EU na prostovoljce in prostovoljstvo je bilo priporočilo Sveta o čezmejnem prostovoljstvu iz leta 2008 revidirano na podlagi novega priporočila Sveta o mobilnosti mladih prostovoljcev v EU, sprejetega aprila 2022. To je bil pomemben rezultat evropskega leta mladih. To priporočilo je še en gradnik, s katerim se bo v prihodnjih letih olajšalo transnacionalno prostovoljstvo mladih v okviru Evropske solidarnostne enote ali drugih programov na nacionalni ravni v skladu s strategijo EU za mlade.

14. Kakšna je po vašem mnenju vloga EU pri prihodnjih športnih politikah in katera so posebna področja, kjer bi bilo treba sprejeti ukrepe EU?

Kar zadeva šport, želim podpreti in okrepiti njegovo evropsko razsežnost. Zavedam se, da je šport pomemben del življenja milijonov Evropejcev, pri čemer poleg tega, da ima namene, povezane z atletiko in prostim časom, tudi prispeva k izboljšanju zdravja, vključno z duševnim zdravjem, povezovanju družbe in vključevanju skupnosti. Zagotavlja tudi delovna mesta, rast in inovacije.

EU ima v skladu s členom 165 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) podporno pristojnost na področju športa. Z našimi prizadevanji za spodbujanje evropske razsežnosti v športu v sodelovanju s športnim gibanjem spodbujamo zasnovano športa, ki temelji na evropskih vrednotah. Z ukrepi na področju športa v okviru programa Erasmus+ in letnimi dogodki želimo spodbujati pošteno igro, športno udejstvovanje ter zdrav življenjski slog za vse.

Medsektorsko sodelovanje je bistvenega pomena, saj šport in telesna dejavnost zadevata več vidikov, povezanih z različnimi področji politike, kot so izobraževanje, zdravje in dobrobit, mladina, vključevanje, enakost, zaposlovanje, inovacije, trajnostnost ter gospodarstvo.

V delovnem načrtu EU za šport za obdobje 2021–2024 so predstavljene ključne teme za ukrepe, partnerstva in pobude na področju športa. Če bom imenovana za komisarko, bom v celoti opravila svojo vlogo v namenskem dialogu med Komisijo in državami članicami. Zavežujem se, da bom obravnavala integriteto in vrednote v športu, družbeno-gospodarske in okoljske razsežnosti športa, enakopravno udejstvovanje v športu ter zdravju koristne telesne dejavnosti. Podprla bom tudi obnovitev dialoga, o katerem se bo razpravljalo naslednje leto.

Verjamem, da je šport močno orodje za spodbujanje vrednot in človekovih pravic v naših družbah. V tem smislu bom zagovarjala in spodbujala evropski model športa, vključno z avtonomijo vodstvenih organov na področju športa, odprtostjo tekmovanj, pomenom dosežkov, solidarnostjo in soodvisnostjo med elitnim in množičnim športom ter t. i. piramidno strukturo športa. Pripravljena sem tesno sodelovati s Parlamentom in vsemi zadevnimi deležniki ob polnem spoštovanju avtonomije športnih organizacij.

Če bom imenovana za komisarko, bom izkoristila vzvod, ki ga ponuja šport, da bi izboljšali zdravje vseh evropskih državljanov, ne glede na njihovo starost ali raven telesne pripravljenosti, pa tudi spodbujali socialno vključenost in enakost spolov. Moj cilj je zagotoviti prepoznavnost pozitivnega vpliva športa na številne druge politike v okviru prihodnjih svetovnih športnih dogodkov, ki bodo organizirani v Evropi, kot so svetovno prvenstvo v ragbiju, evropsko prvenstvo v nogometu zveze UEFA leta 2024 ter prihodnje poletne in zimske olimpijske igre. Zagotovila bom, da bodo ukrepi Komisije dogodke na visoki ravni povezovali s preizkušenimi lokalnimi pobudami, kot so evropski teden športa, športni forum EU in nagrade BeActive.